

Offentlig förvaltning

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 54 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2010, 2011 och 2012. Motionerna avser bl.a. den offentliga sektorns organisation, länsstyrelsernas uppgifter, olika frågor som rör kontakten med myndigheter, revision av myndigheters vetenskaplighet, e-legitimation och skydd för arbetstagare som slår larm.

Ett antal motionsyrkanden bereds i förenklad ordning. Dessa rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden. Det rör yrkanden om myndighetsanställda, länsstyrelsernas ärendebehandling och avidentifierade myndighetshandlingar.

Utskottet avstyrker samtliga motioner, bl.a. med hänvisning till beredning av olika utredningsförslag.

I betänkandet finns två reservationer (S, MP, SD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	6
Den offentliga sektorns organisation	6
Statliga och kommunala servicekontor m.m.	12
Antalet myndigheter, opinionsbildande myndigheter m.m.	16
Tidsbegränsade förordnanden för myndighetschefer m.fl.	21
Länsstyrelsernas uppgifter	25
Tillgänglighet till myndighetsinformation	27
Tolkning vid myndighetskontakter	31
Möjlighet att använda olika språk vid myndighetskontakter	33
Handläggningstiden hos myndigheter	36
Barnperspektiv i kontakt med myndigheter	39
Kunskap om företagande	42
Kunskap om tortyrskador	45
Kunskap om transsexuella	47
Revision av myndigheters vetenskaplighet	50
E-legitimation	52
Skydd för arbetstagare som slår larm	55
Motioner som bereds förenklat	56
Reservationer	58
1. Statliga och kommunala servicekontor m.m., punkt 2 (S, MP, V)	58
2. Tolkning vid myndighetskontakter, punkt 8 (SD)	59
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	60
Motion från allmänna motionstiden hösten 2010	60
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	60
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	62

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den offentliga sektorns organisation

Riksdagen avslår motion

2012/13:K359 av Lars Johansson m.fl. (S).

2. Statliga och kommunala servicekontor m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K347 av Peter Hultqvist och Roza Güclü Hedin (båda S),

2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 13,

2012/13:N265 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 3 och

2012/13:N272 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 1 (S, MP, V)

3. Samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting

Riksdagen avslår motion

2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

4. Antalet myndigheter, opinionsbildande myndigheter m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K251 av Boriana Åberg (M),

2011/12:K253 av Johan Hultberg m.fl. (M),

2011/12:K267 av Jenny Petersson och Michael Svensson (båda M),

2011/12:K284 av Oskar Öholm och Ulrika Karlsson i Uppsala (båda M),

2011/12:K296 av Carl-Oskar Bohlin (M),

2012/13:K235 av Boriana Åberg (M),

2012/13:K294 av Oskar Öholm (M),

2012/13:K301 av Jenny Petersson och Michael Svensson (båda M),

2012/13:K338 av Sten Bergheden (M) i denna del och

2012/13:K346 av Abdirizak Waberi (M).

5. Tidsbegränsade förordnanden för myndighetschefer m.fl.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K263 av Ulf Holm m.fl. (MP) och

2012/13:K361 av Jan Ericson (M).

6. Länsstyrelsernas uppgifter

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:K342 av Boriana Åberg (M) och

2012/13:K347 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1 och 2.

7. Tillgänglighet till myndighetsinformation

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:K306 av Maria Lundqvist-Brömster (FP) yrkande 1,
2011/12:K357 av Hannah Bergstedt (S),
2011/12:K395 av Per Lodenius (C),
2012/13:K306 av Pia Hallström (M),
2012/13:K330 av Solveig Zander (C) och
2012/13:Kr254 av Hannah Bergstedt (S).

8. Tolkning vid myndighetskontakter

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:K206 av Kent Ekeroth (SD),
2012/13:K296 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeroth (båda SD) och
2012/13:So390 av Carina Herrstedt (SD).

Reservation 2 (SD)

9. Möjlighet att använda olika språk vid myndighetskontakter

Riksdagen avslår motion

2012/13:A393 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 15.

10. Handläggningstiden hos myndigheter

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K271 av Christer Akej (M),
2011/12:K351 av Sten Bergheden (M),
2012/13:K307 av Jessika Vilhelmsson (M),
2012/13:K313 av Margareta Cederfelt och Lars-Arne Staxäng (båda M),
2012/13:K358 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M) och
2012/13:K393 av Billy Gustafsson (S).

11. Barnperspektiv i kontakt med myndigheter

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K377 av Edward Riedl (M) och
2012/13:K374 av Edward Riedl (M).

12. Kunskap om företagande

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K256 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 och
2012/13:K338 av Sten Bergheden (M) i denna del.

13. Kunskap om tortyrskador

Riksdagen avslår motion

2012/13:Sf391 av Lotta Hedström m.fl. (MP) yrkande 4.

14. Kunskap om transsexuella

Riksdagen avslår motion

2012/13:So561 av Hillevi Larsson och Börje Vestlund (båda S)
yrkande 2.

15. Revision av myndigheters vetenskaplighet

Riksdagen avslår motion

2012/13:K298 av Jan R Andersson och Finn Bengtsson (båda M).

16. E-legitimation

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K254 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD),

2011/12:K362 av Krister Hammarbergh och Jan R Andersson (båda M),

2011/12:T429 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 36 och

2012/13:K363 av Monica Green (S).

17. Skydd för arbetstagare som slår larm

Riksdagen avslår motion

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 30.

18. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K256 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2011/12:K260 av Jan R Andersson och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M),

2011/12:K277 av Adnan Dibrani (S) och

2011/12:K367 av Jasenko Omanovic och Matilda Ernkrans (båda S).

Stockholm den 21 mars 2013

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Björn von Sydow (S), Andreas Norlén (M), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Mia Sydow Mölleby (V), Cecilia Brinck (M) och Lena Sommestad (S).

Utskottets överväganden

Den offentliga sektorns organisation

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår en motion om att tillsätta en parlamentarisk kommitté för att utreda hur den offentliga sektorn ska vara organiserad. Utskottet ser inte skäl till att nu ta initiativ till en sådan kommitté.

Motionen

I motion 2012/13:K359 av Lars Johansson m.fl. (S) föreslås att en parlamentarisk utredning ska utreda hur den offentliga sektorn bör vara organiserad. I motionen anförs att den svenska välfärdsmodellen i grunden är demokratiskt uppbyggd och att den har utvecklats i ett samspel mellan den politiska demokratin och arbetsmarknadens parter. Detta välfärdsbygge pågick enligt motionärerna från 1930-talet till fram till 1970-talet utan nämnvärda avbrott. Ofta medverkade flera partier i riksdagen vid genomförandet. Därefter har mycket av det som utmärkt den s.k. svenska modellen kommit att fasas ut. Motionärerna menar att de borgerliga regeringsperioderna, den ekonomiska teorins utveckling och en försvagad arbetarrörelse kan vara några av orsakerna till detta. Vidare anför motionärerna att konkurrensutsättningen och marknadens intrång i den gemensamma sektorn har skett utan uttryckliga politiska beslut eller i vart fall utan en genomtänkt modell. Den svenska modellen för organisering och styrning av den gemensamma sektorn har enligt motionärerna utgått från att offentligt finansierade tjänster ska utföras av offentligt ägda och styrda organ. I och med att privata utförare delvis har tagit över de kommunala förvaltningarnas uppdrag har den offentlighetsliga kedjan brutits, menar motionärerna. Motionärerna motsätter sig inte att vissa offentligt finansierade tjänster kan utföras av privata aktörer, men de menar att det bör ordentligt analyseras utifrån ett medborgarperspektiv hur och inom vilka områden en konkurrensutsättning av den gemensamma sektorns tjänster kan medföra en förbättring av samhället. Sammantaget anser motionärerna att det är hög tid att riksdagen och regeringen tar ett samlat grepp om hur den gemensamma sektorn ska vara organiserad och finansierad.

Gällande ordning

Enligt 1 kap. 1 § regeringsformen utgår all offentlig makt från folket. Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statskick och genom kommunal självstyrelse.

Av 1 kap. 2 § regeringsformen följer att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Bland annat ska den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar till hälsa.

I förarbetena (prop. 1973:90 s. 396) anges att det inte kan komma i fråga att i regeringsformen ge annat än en antydning om förvaltningsorganisationen i Sverige. Med den snabba utveckling som samhället befinner sig i skulle det vara opraktiskt att söka närmare reglera förvaltningsorganisationen i grundlag. Det torde vara tillräckligt att det av regeringsformen framgår att de viktigaste förvaltningsmyndigheterna lyder under regeringen, att en del statliga förvaltningsmyndigheter sorterar under riksdagen, att förvaltningsuppgifter kan anförtros åt kommuner samt att offentliga förvaltningsuppgifter också kan överlämnas till privaträttsliga subjekt.

Utredningar

Sedan mitten av 1970-talet har flera statliga utredningar som tar upp frågor om demokrati och strukturer presenterat sina betänkanden. Ett exempel är Maktutredningen som tillkallades 1985 (Ju 1985:02) med uppgift att analysera makt och inflytande inom olika områden i det svenska samhället. Bland annat skulle utredningen fördjupa kunskaperna om den svenska demokratis villkor, belysa medborgarnas möjligheter att påverka sina levnadsvillkor samt beskriva de faktorer som ger makt att forma morgondagens Sverige. Maktutredningen presenterade 1990 sin slutrapport Demokrati och makt i Sverige (SOU 1990:44).

Ett annat exempel är Demokratiutvecklingskommittén som tillkallades 1995 (C 1995:05) med uppdrag att utreda och föreslå åtgärder som kan öka medborgarnas möjligheter till inflytande och delaktighet i samhällsutvecklingen och därmed på sikt bidra till en vital demokratisk utveckling. År 1996 presenterade utredningen sitt betänkande På medborgarnas villkor – en demokratisk infrastruktur (SOU 1996:162). Andra utredningar som kan nämnas är Ungdomskommitténs betänkande Ungdom och makt (SOU 1991:12), Personvalskommitténs betänkande Ökat personval (SOU 1993:21), Lokaldemokratikommitténs betänkande Lokal demokrati i utveckling (SOU 1993:90) och Kommunala förnyelsekommitténs betänkande Förnyelsen i kommuner och landsting (SOU 1996:169).

Som ett led i Förvaltningspolitiska kommissionens arbete lämnade kommissionen ut uppdrag att utarbeta underlag i olika frågor. I betänkandet Myndighet och marknad – statsförvaltningens olika verksamhetsformer (SOU 1997:38) redovisas två olika rapporter. Den ena – av professor Lena Marcusson – tar upp offentlighetsrättsliga och andra juridiska aspekter av olika verksamhetsformer. Den andra rapporten – av Statskontoret – behandlar marknadsliknande verksamhetsformer ur ett effektivitetsperspektiv.

År 1997 tillsattes Demokratiutredningen (dir. 1997:101) för att belysa de nya förutsättningar, problem och möjligheter som det svenska folkstyret möter inför 2000-talet. År 1999 tillkallade regeringen Kommundemokrati-kommittén (dir. 1999:98) med uppdrag att föreslå åtgärder som ökar medborgarnas möjligheter till insyn och deltagande i den kommunala demokratin och som stärker den kommunala representativa demokratis funktionssätt och former. Demokratiutredningens förslag om ett långsiktigt arbete för att stärka demokratin, som presenterades i slutbetänkandet En uthållig demokrati! (SOU 2000:1) och Kommundemokrati-kommitténs förslag som presenterades i huvudbetänkandet Att vara med på riktigt – demokratiutveckling i kommuner och landsting (SOU 2001:48), följdes sedan upp av propositionen Demokrati för det nya seklet (prop. 2001/02:80), vars långsiktiga mål och handlingslinjer utgör grunden för dagens demokratipolitik.

Den 17 mars överlämnades skrivelsen Demokratipolitik (skr. 2003/04:110) till riksdagen. I skrivelsen beskrivs och analyseras den svenska demokratis utveckling efter 2002 i förhållande till målen i demokratipropositionen. Dessutom presenteras demokratipolitikens fortsatta inriktning och de områden som bör prioriteras i syfte att långsiktigt verka för målen om ett ökat och mer jämlikt medborgerligt deltagande.

Ytterligare ett exempel är en parlamentarisk kommitté med uppdrag att se över strukturen och uppgiftsfördelningen inom samhällsorganisationen, Ansvarskommittén, som tillsattes i januari 2003. Ansvarskommitténs uppdrag bestod i att analysera dagens samhällsorganisation och bedöma om det krävs förändringar av uppgiftsfördelning och struktur för att klara de utmaningar som de offentliga verksamheterna i framtiden kommer att ställas inför. Kommittén överlämnade i februari 2007 betänkandet Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10). Detta behandlas i den förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175).

En särskild utredare, Regelutredningen, fick i juni 2004 i uppdrag att utvärdera långsiktiga effekter för konsumenterna, näringslivet, arbetsmarknaden och samhällsekonomin av regleringsformer inom tele-, el-, post-, inrikesflyg-, taxi- och järnvägsmarknaderna (dir. 2003:151). Utredningen lämnade i januari 2005 betänkandet Liberalisering, regler och marknader (SOU 2005:4).

I december 2006 tillsatte regeringen Förvaltningskommittén för att se över den statliga förvaltningens uppgifter och organisation. Översynen skulle omfatta alla statliga förvaltningsmyndigheter som lyder under reger-

ingen och syftade till att effektivisera statlig förvaltning och verksamhet. I kommitténs uppdrag ingick att särskilt granska och ompröva myndigheters opinionsbildande och konkurrensutsatta verksamheter. Kommittén presenterade sitt slutbetänkande *Styra och ställa* – förslag till en effektivare statsförvaltning (SOU 2008:118) i december 2008.

Grundlagsutredningen tillsattes under 2004 och avslutade sitt uppdrag i december 2008 i och med överlämnandet av betänkandet *En reformerad grundlag* (SOU 2008:125). Vid sidan av betänkandet har utredningen löpande låtit publicera 16 olika rapporter om skilda frågor som behandlas i betänkandet.

De övergripande målen för Grundlagsutredningens arbete var att stärka och fördjupa den svenska folkstyrelsen, att öka medborgarnas förtroende för demokratins funktionssätt och att höja valdeltagandet. Utredningen behandlade bl.a. frågor om valsystemet, folkomröstningar, förhållandet mellan riksdagen och regeringen samt domstolarnas roll i det konstitutionella systemet.

Grundlagsutredningens betänkande behandlades i propositionen *En reformerad grundlag* (prop. 2009/10:80). Efter riksdagsvalet hösten 2010 slutbehandlade den nyvalda riksdagen de vilande grundlagsförslagen den 24 november 2010. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2011.

Förvaltningskommittén tar i sitt slutbetänkande *Styra och ställa* – förslag till en effektivare statsförvaltning (SOU 2008:118) upp frågor om det statliga åtagandet. Förvaltningskommittén konstaterar att vad som bör vara en statlig myndighetsuppgift ytterst är en fråga för politiska avgöranden. Innehållet i sådana avgöranden har varierat utifrån de förutsättningar, kunskaper och värderingar som gällt vid olika tidpunkter. Kommittén pekar dock på några områden där det av olika skäl är svårt att tänka sig att staten inte skulle behöva fullgöra uppgifter. Det gäller militärt försvar, polisväsen, rättsväsen, utrikesrepresentation och skatteväsen. Kommittén konstaterar också att staten behöver utföra vissa uppgifter, bl.a. av reglerings- och tillsynskaraktär, för att underhålla marknadsekonomins funktion. Staten kan härutöver lösa många uppgifter. För svenskt vidkommande ger de två första kapitlen i regeringsformen en vägledning om vad som bör vara statliga eller på annat sätt offentliga myndighetsuppgifter. På olika områden kan dock formen, finansieringen och driften av verksamheten varieras med hänsyn till de krav som bör ställas ur demokrati-, rättssäkerhets- och effektivitetshänseende. Att staten bör lösa en viss uppgift säger heller inte något bestämt om vilken ambitionsnivå, t.ex. i ekonomiska termer, som måste gälla. Här är i allmänhet handlingsfriheten betydande. Det är dock kommitténs bedömning att de flesta statliga åtaganden förutsätter myndighetsuppgifter i någon form, t.ex. tillsyn.

I bilaga 2 till Förvaltningskommitténs slutbetänkande görs ett försök att skissera hur det statliga åtagandet vuxit fram och hur man i olika tanketraditioner behandlat denna fråga. Framställningen är tematiserad på tre sätt – ett historisk-kronologiskt perspektiv, ett ekonomiskt perspektiv och ett poli-

tiskt perspektiv – och är i sin helhet en sammanställning av sekundärkällor. Det övergripande syftet är att beskriva de samhällsområden som vid olika tidpunkter och med olika motiv har blivit ett statligt åtagande och på så sätt blivit föremål för en särskilt organiserad verksamhet. I det svenska fallet har sådan verksamhet vanligen utförts av det vi kallar myndigheter, även om stater genom historien bedrivit verksamhet i olika former. I bilagan anges att strävan endast varit att behandla frågor av påtaglig relevans för uppkomsten av myndighetsuppgifter. Det närmaste en sådan framställning som kunnat återfinnas i det sentida offentliga trycket inklusive myndighetsrapporter är Det offentliga åtagandet – en antologi, RRV (1996).

Den förvaltningspolitiska propositionen

I regeringens förvaltningspolitiska proposition (prop. 2009/10:175 s. 107 f.) anför regeringen att statlig verksamhet i huvudsak bör bedrivas i myndighetsform. Den grundsyn på valet av verksamhetsformer i staten, som regeringen tidigare har redovisat för riksdagen, ligger fast (prop. 1997/98:136 Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst). Kraven på offentlighet och insyn och på tydliga ansvarskedjor bör tillgodoses. Offentlighetsprincipen och meddelarfriheten bidrar till öppenhet och insyn. Den enskilde ska enligt regeringen kunna åberopa författningar och utgå från att myndigheterna garanterar en korrekt handläggning av ärenden som rör medborgarnas rättigheter och skyldigheter. Myndighetsformen ger en tydlig ansvarskedja: myndighetens ledning ansvarar inför regeringen som ansvarar inför riksdagen. Myndighetsformen är också flexibel. Den ger goda möjligheter att anpassa styrning och organisation till olika förutsättningar.

Vidare skriver regeringen att den värnar en hög grad av autonomi för myndigheterna. Myndigheternas fristående ställning och långtgående befogenheter att besluta om hur de egna uppgifterna ska lösas är en viktig komponent i den svenska förvaltningen. Det kan finnas goda skäl att anförtro privaträttsliga organ förvaltningsuppgifter, t.ex. när behovet av flexibilitet och effektivitet inte på ett bra sätt kan tillgodoses i myndighetsformen. Regeringen menar att man därvid som huvudprincip bör skilja mellan å ena sidan styrande och policyinriktade uppgifter och å andra sidan ett operativt genomförande av tjänster som faller inom det allmännas ansvar. I det förra fallet bör myndighetsformen alltid vara huvudregel. När det gäller operativt genomförande kan det oftare vara motiverat att sådana uppgifter utförs av enskilda. På detta sätt tillvaratas på bästa sätt de särdrag som kännetecknar myndigheter och privaträttsliga organ. Regeringen delar Förvaltningskommitténs uppfattning att det bör iaktas viss försiktighet när uppgifter anförtros andra organ än statliga myndigheter. Detta gäller både då sådana organ anförtros uppgifter som innebär myndighetsutövning, dvs. som faller under 11 kap. 6 § regeringsformen tredje stycket andra meningen, och när sådana organ på andra sätt involveras i förvaltningens

arbete. Ovan angivna skäl för myndighetsformen bör enligt regeringen vara vägledande när man överväger att lägga förvaltningsuppgifter på enskilda, oavsett om de innefattar myndighetsutövning eller inte. En annan organisationsform bör enligt regeringen väljas endast när regeringen eller riksdagen bedömer att en sådan form är mer ändamålsenlig och bidrar till att just den aktuella uppgiften löses på ett bättre sätt.

Krav på rättssäkerhet, effektivitet och insyn måste alltid tillgodoses när förvaltningsuppgifter anförtros enskilda, skriver regeringen. Regeringen delar Förvaltningskommitténs uppfattning att regeringen och riksdagen, i varje enskilt fall när en förvaltningsuppgift anförtros på en enskild, bör ta ställning till i vilken utsträckning det offentlighetsreglerade regelverket ska vara tillämpligt. Beslut om att lägga ut förvaltningsuppgifter på enskilda ska alltid föregås av noggranna överväganden. Verksamhetens karaktär bör alltid vara avgörande för valet av organisationsform. Konsekvenser av valet av organisationsform måste beaktas, så att statsmakterna inte avhänder sig möjligheter till styrning, insyn och kontroll av de verksamheter för vilka man ansvarar. Vidare anför regeringen att det kontinuerligt bör följas upp hur uppgifter anförtros enskilda. I samband med att verksamheter som lagts ut på enskilda organ ses över, bör man alltid göra en förnyad bedömning av i vilken organisationsform verksamheten bör bedrivas. Om inte särskilda skäl talar för att verksamheten även fortsatt bör bedrivas i enskild form, bör uppgifterna överföras till en myndighet.

Utskottets ställningstagande

Hur staten och den offentliga sektorn bör vara organiserad är en grundläggande och väsentlig fråga. Vilka uppgifter som staten och kommunerna har bestäms bl.a. av grundlagarna och lagarna. På samma sätt regleras i lagstiftningen vilka av dessa statliga och kommunala uppgifter som kan anförtros åt privata aktörer.

Det sker en ständig utvärdering av hur staten och den offentliga sektorn fungerar genom den politiska och allmänna debatten och inom forskningen.

Utskottet ser inte skäl till att nu ta initiativ till en parlamentarisk kommitté för att utreda hur den offentliga sektorn ska vara organiserad. Med detta avstyrker utskottet motion 2012/13:K359.

Statliga och kommunala servicekontor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om statliga och kommunala servicekontor mot bakgrund av den pågående beredningen av olika utredningsförslag på området.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2011/12:K347 av Peter Hultqvist och Roza Güclü Hedin (båda S) betonas vikten av att verka för en enhetlig statlig service i hela landet. Motionärerna anser att medborgare runt om i landet måste inom rimligt avstånd kunna få kontakt med personal från exempelvis Skattekontoret, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

I kommittémotion 2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) begärs att myndigheter ska ges i uppdrag att ta fram ett system för servicekontor i varje kommun och i större orters förorter (yrkande 13). Motionärerna menar också att regeringen i samarbete med Sveriges Kommuner och Lands-ting (SKL) ska ta fram planer för hur samhällets närvaro kan öka i delar av samhället där närvaron bedöms vara låg (yrkande 14). Vidare vill motionärerna att samtliga statliga myndigheter ska ges i uppdrag att samverka med ideella föreningar inom sina respektive ansvarsområden (yrkande 15). Enligt motionärerna saknar polisen, Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen kontor på många orter. Vidare anför motionärerna att när myndigheter samverkar med ideella föreningar skapas mervärden. Motionärerna anser att polismyndigheterna ska få ett särskilt uppdrag att i varje kommun inleda ett samarbete med ideella föreningar om ett lokalt brottsförebyggande arbete med inriktning på barn.

I motion 2012/13:N272 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 3 tas frågor om lokala servicekontor upp. Motionärerna menar att medborgare och företag har rätt att få del av offentlig service på ett likvärdigt sätt oavsett om de finns i tätort eller på landsbygden. Det behöver på sikt byggas upp kompletta servicekontor i varje kommun för att samordna statlig, kommunal och privat service. Vidare bör regeringen enligt motionärerna ändra de statliga affärsdrivande verkens direktiv på så sätt att de ska vara verksamma inom den kommersiella service som drivs på landsbygden.

Frågan om att staten måste garantera en grundläggande service i hela landet tas upp i motion 2012/13:N265 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 3. Motionärerna menar att staten måste garantera tillgång till en grundläggande service när det gäller post, telefoni, el och internet i hela landet.

Gällande ordning

Enligt 1 § lagen (2004:543) om samtjänst vid medborgarkontor får statliga myndigheter, en kommun eller ett landsting ingå avtal om att för varandras räkning lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda och i övrigt handlägga förvaltningsärenden med de begränsningar som anges i denna lag eller i förordning (samtjänst vid medborgarkontor).

Av 2 § framgår bl.a. dels att ett samtjänstavtal ska ange vilka förvaltningsuppgifter som ska omfattas av samtjänsten, dels att förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning eller som kräver tillgång till personuppgifter ska anges särskilt i avtalet, dels att det av avtalet även ska framgå vilken tillgång till personuppgifter som behövs för att de förvaltningsuppgifter som omfattas av avtalet ska kunna utföras.

Utredningen om utveckling av lokal service i samverkan

Regeringen beslutade den 31 maj 2007 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att stödja de statliga myndigheterna i deras arbete med att inrätta lokala servicekontor och att stödja andra samverkansinitiativ (dir. 2007:68). Utredningen, som antagit namnet Utredningen om utveckling av lokal service i samverkan (Fi 2007:06), överlämnade i november 2008 sitt delbetänkande (SOU 2008:97) till regeringen. Delbetänkandet har remissbehandlats.

I delbetänkandet föreslås att etableringen av statliga servicekontor bör ske i samråd med berörda kommuner och att regeringen bör ge Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket i uppdrag att inleda ett sådant samråd. Utredningen bedömer att basen för den offentliga servicen i landet bör utgöras av ett nät av lokala servicekontor och att kommunala och statliga funktioner så långt möjligt bör samlokaliseras. Kontorsstrukturen bör enligt utredningen kompletteras med servicepunkter lokaliserade t.ex. i offentliga lokaler, hembygdsgrändar eller lanthandelsbutiker, där myndigheter kan kontaktas med tekniska hjälpmedel. De bör vara utrustade med dator och kundarbetsplats. Därtill föreslås dels att en ny funktion som auktoriserad servicevägledare utvecklas för att lotsa medborgarna rätt i den offentliga förvaltningen, dels att möjligheterna att nyttja lantbrevbärarna i Posten AB som mobila servicepunkter och servicevägledare bör utredas vidare.

Den 17 november 2009 redovisade utredningen sitt slutbetänkande (SOU 2009:92). I slutbetänkandet utvecklas och preciseras de principförslag som lämnades i delbetänkandet. Slutbetänkandet har remissbehandlats (se prop. 2010/11:1 utg.omr. 2 s. 29) och bereds inom Regeringskansliet.

Regeringens förvaltningspolitiska proposition

I propositionen (prop. 2009/10:175 s. 55 f.) behandlas bl.a. delbetänkandet av Utredningen om utveckling av lokal service i samverkan. Regeringen bedömer att den samverkan som inletts mellan myndigheter med behov av lokal närvaro bör utvidgas och fördjupas samt att ett långsiktigt mål bör vara att grundläggande lokal statlig service kan förmedlas via gemensamma servicekontor eller andra gemensamma kontaktpunkter. Vidare anser regeringen att utvecklingen av den lokala statliga servicen bör ske i dialog med berörda kommuner och att möjligheterna till samordnade servicelösningar bör övervägas när så är lämpligt.

Vad gäller utredningens förslag om ett regeringsuppdrag avseende samråd mellan Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen konstaterar regeringen att en sådan samrådsskyldighet redan föreligger i förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete.

Vidare konstateras i propositionen att regeringen saknar en samlad bild av hur de statliga myndigheternas tillgänglighet och service ser ut i olika delar av landet och att regeringen behöver underlag för att göra en helhetsbedömning av de förändringar som sker i myndigheternas sätt att tillhandahålla service. Av propositionen framgår att en sådan helhetsbedömning kräver att utvecklingen av myndigheternas service följs upp på ett samlat sätt. Formerna för en sådan uppföljning behöver enligt regeringen övervägas ytterligare. Därtill anges i propositionen att behoven av ytterligare åtgärder kommer att övervägas i den fortsatta beredningen av utredningens slutbetänkande (SOU 2009:92).

Statskontoret

Statskontoret fick i mars 2011 i uppdrag av regeringen att ta fram ett samlat underlag om myndigheternas service i samverkan. I uppdraget ska Statskontoret redovisa vilka behov medborgare och företag har av myndigheternas service i samverkan, hur myndigheterna tillgängliggör sin service i samverkan i dag och hur dagens service i samverkan kan utvecklas.

Statskontoret överlämnade i april 2012 rapporten Service i medborgarnas och företagets tjänst (2012:13).

Rapporten beskriver medborgares och företags behov av service i samverkan och om myndigheternas nuvarande service i samverkan tillgodoser dessa behov. I rapportens lämnar Statskontoret också ett antal förslag på hur myndigheternas service i samverkan skulle kunna utvecklas på kort, medellång och lång sikt.

Utredningen om översyn av statlig regional förvaltning

Regeringen beslutade den 16 juni 2009 att uppdra till en särskild utredare att genomföra en översyn av den statliga regionala förvaltningen. Utredaren ska bl.a. lämna förslag på hur den statliga regionala förvaltningens utformning kan bli tydligare, mer samordnad och ändamålsenlig (dir. 2009:62).

Utredningen presenterade sitt slutbetänkande Statens regionala förvaltning – förslag till en angelägen reform (SOU 2012:81) i december 2012.

Utredningen anser att utvecklingen av den statliga förvaltningen har haft olika utgångspunkter och att olika synsätt har fått råda inom olika politikområden. Detta har lett till en ökad sektorisering där varje myndighet i stor utsträckning har optimerats utifrån de förutsättningar som råder inom den egna verksamheten. Detta har lett till en statlig regional förvaltning som är spretig och där myndigheterna är organiserade på olika sätt och med en regional indelning som varierar kraftigt. Genom inrättandet av enmyndigheter har centraliseringen ökat, vilket har bidragit till en svagare ställning för den samlade staten på regional nivå. Detta innebär i sin tur att möjligheten för staten att på den regionala nivån uppträda tydligt och enhetligt gentemot medborgare, företag och kommuner har försämrats. Vad gäller det regionala utvecklingsansvaret har dagens modell med tre olika sätt att fördela detta ytterligare ökat otydligheten på den regionala nivån.

Utredningen anser att vissa statliga myndigheters verksamhet har sådant samband att en ökad effektivitet i den samlade statliga förvaltningen kan uppnås om de följer samma geografiska indelning. Utredningen anser att dagens modell med tre olika organisationer som utövar det regionala utvecklingsansvaret leder till otydligheter. Utredningen föreslår därför att möjligheten att bilda kommunala samverkansorgan ska upphöra den 31 december 2013. Landstingen i samtliga aktuella län ska genom ett ansökningsförfarande ges möjlighet att ta över det regionala utvecklingsansvaret om det finns ett stöd för detta bland länets kommuner.

Utredningens förslag bereds i Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Under våren 2009 behandlade utskottet en motion rörande myndighetssamverkan (bet. 2008/09:KU13 s. 24 f.). Utskottet avstyrkte ett motionsyrkande om att regeringen ska ta initiativ till samordning av enskilda myndigheters lokala service till medborgare och företag och inrättande av förvaltningsgemensamma lokala servicekontor med hänvisning till riksdagens behandling av en proposition om förenklad samverkan enligt sam-tjänstlagen.

Även under våren 2010 (bet. 2009/10:KU29 s. 15 f.) behandlades genom s.k. förenklad beredning motionsyrkanden om bl.a. samverkan mellan myndigheter och utvidgad landsbygdsservice. Utskottet avstyrkte

motionsyrkandena mot bakgrund av att inga nya omständigheter framkommit som föranledde utskottet att göra en annan bedömning i de nu aktuella frågorna.

Våren 2011 behandlade också utskottet (bet. 2010/11:KU23 s.13 f.) motioner om samverkan och service i glesbygd. Utskottet ansåg att beredningen av Utredningen om utveckling av lokal service i samverkans förslag samt den pågående översynen av den statliga regionala förvaltningen borde avvaktas och avstyrkte motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att den samverkan som inletts mellan myndigheter om förbättrad service till alla medborgare är positiv. Utskottet välkomnar också initiativen från berörda myndigheter som förbättrar tillgängligheten till grundläggande statlig service för fler medborgare, t.ex. att grundläggande statlig service förmedlas via tekniska lösningar som tillhandahålls i kommunala servicekontor eller andra gemensamma kontaktpunkter i dialog med berörda kommuner. Utskottet anser dock att beredningen av de utredningsförslag som finns på området inte bör föregripas. Ansvarsfördelningen mellan samarbetande parter och rättssäkerhetsfrågor bör beaktas. Med det anförda avstyrks motionerna 2011/12:K347, 2012/13:Ju249 yrkande 13, 2012/13:N265 yrkande 3 och 2012/13:N272 yrkande 3.

Utskottet ställer sig inte bakom motionsyrkandena om att öka den lokala närvaron genom att staten och myndigheterna samverkar med SKL och ideella föreningar och avstyrker motion 2012/13:Ju249 yrkandena 14 och 15.

Antalet myndigheter, opinionsbildande myndigheter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om bl.a. antalet myndigheter och opinionsbildande myndigheter. Utskottet anser att det i första hand är en uppgift för regeringen att ta ställning till antalet myndigheter och myndigheternas verksamhet.

Motionerna

I motionerna 2011/12:K251 av Boriana Åberg (M) samt 2011/12:K267 och 2012/13:K301 av Jenny Petersson och Michael Svensson (båda M) begärs att man ser över antalet myndigheter i Sverige och om antalet myndigheter kan minskas.

Sten Bergheden (M) begär i motion 2012/13:K338 bl.a. att regeringen ska se över möjligheterna att minska antalet myndigheter.

Oskar Öholm och Ulrika Karlsson i Uppsala (båda M) vill i motion 2011/12:K284 att regeringen ser över hur strategierna för myndigheternas informationsarbete kan förtydligas och att regeringen överväger om detta kan ske inom ramen för myndigheternas regleringsbrev eller på annat sätt. Enligt motionärerna ska en myndighets verksamhet präglas av neutralitet och saklighet både vad gäller verksamheten och i kommunikationsarbetet. Motionärerna anför att exemplen på myndigheter som driver en egen opinionsbildning är många.

I motion 2012/13:K235 av Boriana Åberg (M) föreslås tidsbegränsade förordnanden för samtliga myndigheter. Det är enligt motionären rimligt att myndigheter, i stället för att fortsätta sin verksamhet år efter år, får ett tidsbegränsat förordnande. Ett sådant skulle syfta till att tydligt undersöka myndigheternas funktion. Ett tidsbegränsat förordnande skulle innebära att en myndighet skulle få fortsatt förtroende genom ett aktivt regeringsbeslut baserat på den årliga granskningen av myndigheten och dess arbete, menar motionären.

Också i motion 2012/13:K294 av Oskar Öholm (M) föreslås att regeringen överväger om införandet av tidsbegränsade mandat för myndigheter som ett sätt att stärka utvärderingen och effektiviseringen av statsförvaltningen.

I motion 2011/12:K296 av Carl-Oskar Bohlin (M) föreslås att regeringen ser över myndigheters finansiering av opinionsbildande verksamhet för frivilligorganisationer. Motionären anför att en rad myndigheter har till uppdrag att verka opinionsbildande. Den opinionsbildning som bedrivs regleras genom det uppdrag som tilldelas myndigheten genom regeringens regleringsbrev. Dock har en rad myndigheter till uppdrag att även finansiera frivilligorganisationers åsikts- och opinionsbildande verksamhet. Staten och dess myndigheter kan enligt motionären inte förväntas upprätthålla en neutral roll i offentligfinansierad opinionsbildning. Den direkta – eller indirekta – styrningen av organisationernas verksamhet och budskap är enligt motionären inte en framgångsrik väg mot ett mer livaktigt politiskt samtal i det offentliga Sverige. Tilldelningen av myndighetsanslag till ideella opinionsbildande organisationer bör därför upphöra.

I motion 2012/13:K346 begär Abdirizak Waberi (M) att regeringen i sitt arbete med att minska byråkratin ska se över möjligheten att minska risken för dubbelarbete på myndigheterna. Motionären anför att myndigheterna utöver verkställande uppgifter har ett ansvar för att förse regeringen med faktaunderlag. Varje myndighet är specialiserad på ett eller flera områden. Motionären menar att gränserna mellan vad de olika myndigheterna väger in i sina yttranden och förslag har suddats ut. Som ett exempel nämner motionären att Livsmedelsverket i sina kostrekommendationer väger in miljöaspekter.

I motion 2011/12:K253 av Johan Hultberg m.fl. (M) anser motionärerna att regeringen bör överväga åtgärder för att säkerställa att skattefinansierade institutioner lever upp till kravet på att iakttä saktighet i sitt språkbruk. Det är besvärade att sådana institutioner använder termen gratis när de avser fullt skattefinansierat, menar motionärerna.

Gällande ordning

Enligt 1 kap. 9 § regeringsformen gäller att domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saktighet och opartiskhet. Härutöver finns det vissa generella bestämmelser i lagar och förordningar som behandlar myndigheternas informationsverksamhet, såsom i förvaltningslagen och myndighetsförordningen. Några särskilda bestämmelser som reglerar opinionsbildande informationsverksamhet finns inte.

Förvaltningskommitténs delbetänkande

I sitt delbetänkande (SOU 2007:107) definierade Förvaltningskommittén opinionsbildande verksamhet som en extern informationsaktivitet riktad mot allmänheten i syfte att aktivt påverka dess kunskaper, attityder eller beteenden i en avsedd riktning.

Förvaltningskommitténs slutbetänkande

I Förvaltningskommitténs slutbetänkande Styra och ställa – förslag till en effektivare statsförvaltning (SOU 2008:118 s. 69 f.) föreslog kommittén att när statliga myndigheter inrättas bör dessa som huvudregel ges ett tidsbegränsat mandat. Efter en i förväg bestämd tid bör uppnådda resultat i myndigheten prövas. Om behovet av myndighetens verksamhet därefter bedöms stå kvar och om uppnådda resultat bedöms vara tillräckliga, kan beslut fattas om att inrätta myndigheten som ordinarie. Förfarandet borde enligt kommittén vara tvingande och regleras i lag. Betänkandet behandlas i regeringens förvaltningspolitiska proposition (prop. 2009/10:175).

Regeringens förvaltningspolitiska proposition

I propositionen (prop. 2009/10:175 s. 38 f.) bedömer regeringen att det inte bör vara en uppgift för en myndighet att bedriva opinionsbildning eller företräda särintressen inom sitt verksamhetsområde. Informationsverksamheten bör enligt regeringen ligga inom ramen för myndigheternas instruktionsenliga uppgifter eller särskilda regeringsuppdrag. Vidare anser regeringen att när myndigheten har informationsuppgifter som syftar till att påverka människors attityder eller beteenden bör informationsinsatserna prä-

vas särskilt noggrant av myndigheten. För att förtydliga och avgränsa myndigheternas informationsuppgifter bedömer regeringen att berörda myndigheters instruktioner bör ses över.

I frågan om Förvaltningskommitténs definition av opinionsbildning framgår av propositionen att remissinstansernas synpunkter visar att begreppet opinionsbildning inte är entydigt utan kan definieras på olika sätt. Regeringen anser inte, i likhet med flera remissinstanser, att det är relevant att använda begreppet opinionsbildning för den sakliga och opartiska information som myndigheterna enligt sina uppdrag ska tillhandahålla och sprida. Regeringen delar kommitténs bedömning att myndigheter bör få använda information i sin verksamhetsutövning som ett medel i syfte att påverka kunskaper, attityder och beteenden, under förutsättning att informationen är saklig och opartisk, att insatsen ligger inom ramen för myndighetens uppgifter och inte står i konflikt med någon annan uppgift eller roll som myndigheten har. Utformningen av informationsinsatser som har som uttalat syfte att påverka attityder och beteenden bör dock enligt regeringen prövas noggrant av myndigheten.

Regeringen anför att det är av största vikt att myndigheternas information präglas av det kommittén benämner god förvaltningssed och som bl.a. innebär att en försiktighetsprincip bör iakttas vad gäller val av form för opinionsbildande verksamhet. Regeringen bedömer att myndighetschefernas och de anställdas omdöme är av avgörande betydelse.

I propositionen (s. 108) skriver regeringen också att den inte delar Förvaltningskommitténs förslag att statliga myndigheter bör inrättas med ett tidsbegränsat mandat. Regeringen följer löpande sina myndigheter och lägger ned, ombildar och inrättar nya myndigheter i den utsträckning som anses mest lämplig för olika verksamheter vid olika tillfällen. Vidare skriver regeringen att som flera av remissinstanserna pekar på skulle kommitténs föreslagna ordning med stor sannolikhet försvåra myndighetens arbete vad gäller exempelvis rekrytering och möjligheten att skapa långsiktiga relationer med myndigheter, näringsliv, kommuner och andra organisationer. Vidare finns det risk för att myndighetens ledning utvecklar ett kortsiktigt perspektiv som inte gynnar verksamheten på lite längre sikt.

Antalet myndigheter

I budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 2 s. 30) skriver regeringen att antalet myndigheter under 2011 har fortsatt att minska. Den 1 januari 2011 fanns det enligt Statskontorets beräkningar 377 myndigheter under regeringen. Det innebär en nettominskning med 14 myndigheter jämfört med 2010.

I Statskontorets rapport Vad händer i den offentliga sektorn – En översikt över utvecklingen 2000–2011 anføres att mellan åren 2007 och 2011 har antalet myndigheter minskat inom de flesta områden. Mest minskade antalet inom området näringslivsfrågor. Den främsta orsaken är att två s.k.

enmyndigheter bildades under perioden. De tidigare regionala länsarbetsnämnderna och den centrala myndigheten Arbetsmarknadsstyrelsen ombildades till en myndighet, Arbetsförmedlingen. Också Lantmäteriverket och de regionala lantmäterimyndigheterna ombildades på motsvarande sätt till Lantmäteriet. Antalet myndigheter har även minskat inom området samhällsskydd och rättskipning. Den främsta orsaken är sammanslagningar av myndigheter inom domstolsväsendet. Mätt i årsarbetskrafter har dock flera områden ökat mellan åren 2007 och 2011. Antalet årsarbetskrafter ökade mest på områdena utbildning samt samhällsskydd och rättskipning. De områden där antalet årsarbetskrafter minskade mest var näringslivsfrågor, socialt skydd och allmän offentlig förvaltning.

Tidigare behandling

Motioner om myndigheters opinionsbildande verksamhet avstyrktes av utskottet våren 2007 (bet. 2006/07:KU12 s. 7 f.). Utskottet anförde då att opinionsbildande åtgärder som myndigheter vidtar i vissa fall kan vara ett mer ändamålsenligt styrmedel än regler, och utskottet utgick från att myndigheterna i sådana sammanhang iakttar regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet. Utskottet angav vidare att regeringen har tillsatt en utredning med bl.a. uppgiften att granska och ompröva myndigheters opinionsbildande verksamhet samt att det står regeringen, om den anser det motiverat, fritt att ändra myndigheternas arbetsätt.

Motioner om antalet myndigheter har behandlats av utskottet våren 2009 (bet. 2008/09:KU13 s. 12 f.). Utskottet avstyrkte då motionsyrkanden om en översyn av antalet myndigheter med hänvisning till pågående beredningsarbete av Förvaltningskommitténs delbetänkande och slutbetänkande inom Regeringskansliet.

Motioner om myndigheternas opinionsbildande verksamhet behandlades av konstitutionsutskottet även våren 2010 (bet. 2009/10:KU29 s. 5 f.). Utskottet avstyrkte då motionerna med hänvisning till att beredningen av Förvaltningskommitténs förslag inte borde föregripas. Även våren 2009 avstyrktes motioner med samma motivering (bet. 2008/09:KU13 s. 15 f.).

Senast utskottet behandlade motioner om antalet myndigheter och opinionsbildande myndigheter var våren 2011 (bet. 2010/11:KU23 s. 16 f.). Inledningsvis noterade utskottet att antalet myndigheter under perioden 2007–2010 minskade med 16 procent och att antalet årsarbetskrafter under samma period minskade med 3 procent. Utskottet delade regeringens bedömning att det är av största vikt att myndigheternas information präglas av det Förvaltningskommittén benämner god förvaltningssed och som bl.a. innebär att en försiktighetsprincip bör iakttas vad gäller val av form för opinionsbildande verksamhet. Utskottet ansåg att frågor om såväl antalet statliga förvaltningsmyndigheter som myndigheters verksamhet främst är regeringens uppgift att ta ställning till. Mot den bakgrunden fann inte utskottet skäl att bifalla yrkandena i motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar inledningsvis att antalet myndigheter har fortsatt att minska. Utskottet delar regeringens bedömning att statliga myndigheter som regel inte bör inrättas med ett tidsbegränsat mandat. Som tidigare delar också utskottet regeringens bedömning att det är av största vikt att myndigheternas information präglas av det Förvaltningskommittén benämner god förvaltningssed och som bl.a. innebär att en försiktighetsprincip bör iakttas vad gäller val av form för opinionsbildande verksamhet.

Utskottet vidhåller också sitt tidigare ställningstagande att det i första hand är en uppgift för regeringen att ta ställning till frågor om antalet statliga myndigheter och myndigheters verksamhet.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2011/12:K251, 2011/12:K253, 2011/12:K267, 2011/12:K284, 2011/12:K296, 2012/13:K235, 2012/13:K294, 2012/13:K301, 2012/13:K338 i denna del och 2012/13:K346.

Tidsbegränsade förordnanden för myndighetschefer m.fl.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om tidsbegränsade förordnanden för myndighetschefer och andra ledande befattningshavare mot bakgrund av att beredningen av förslagen från en utredning inte bör föregripas.

Motionerna

I motion 2011/12:K263 av Ulf Holm m.fl. (MP) föreslås att det införs en möjlighet för regeringen att säga upp generaldirektörer samt att uppsagda generaldirektörer ska få ett avgångsvederlag.

Jan Ericson (M) föreslår i motion 2012/13:K361 att regeringen ser över möjligheten till tidsbegränsade förordnanden för andra ledande befattningshavare inom stat, kommun och landsting än landshövdingar och verkschefer.

Gällande ordning

Enligt 12 kap. 5 § första stycket regeringsformen anställs arbetstagare vid förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Enligt 12 kap. 7 § meddelas grundläggande bestämmelser om statligt anställdas rättsställning i andra avseenden än de som berörs i regeringsformen genom lag.

Flertalet av cheferna för myndigheter som lyder omedelbart under regeringen anställs för en bestämd tid. De innehar verksledande eller därmed jämförlig ställning och omfattas därför inte av regleringen i lagen (1982:80) om anställningsskydd, förkortad LAS, vilket bl.a. innebär att de inte kan sägas upp innan anställningstiden har löpt ut.

I 32 § första stycket lagen (1994:260) om offentlig anställning, förkortad LOA, anges att föreskrifterna om grunden för uppsägning eller avskedande, turordning vid uppsägning och företrädesrätt till återanställning i LAS också tillämpas på en arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning som är anställd tills vidare om något annat inte följer av LOA.

Enligt 32 § andra stycket gäller vad som sägs i första stycket om avskedande även för en arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning som är anställd för en begränsad tid.

Enligt 33 § första stycket LOA får en chef för ett statligt affärsverk eller för Arbetsgivarverket som är anställd för bestämd tid skiljas från sin anställning före utgången av denna tid, om det är nödvändigt av hänsyn till verkets bästa. Enligt andra stycket gäller att om chefen för någon annan förvaltningsmyndighet som lyder omedelbart under regeringen är anställd för bestämd tid, får han förflyttas till annan statlig anställning som tillsätts på samma sätt, om det är påkallat av organisatoriska skäl eller annars är nödvändigt av hänsyn till myndighetens bästa.

Enligt 36 § får ett beslut om förflyttning enligt 33 § andra stycket inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt eller rätten till talan förlo-rats. Beslutet får dock ges omedelbar verkan, om det finns synnerliga skäl för det.

Bestämmelser som motsvarar de nuvarande bestämmelserna i 33 och 36 §§ LOA infördes den 1 juli 1987 på förslag av regeringen i verksledningspropositionen (prop. 1986/87:99). I propositionen framhölls att ett beslut om förflyttning måste, liksom varje annan förvaltningsåtgärd, grundas på objektivt godtagbara skäl enligt vad som följer av 1 kap. 9 § regeringsformen.

För statligt anställda som inte har verksledande eller därmed jämförlig ställning och för kommunalt anställda gäller uppsägningsreglerna i LAS.

För generaldirektörer, landshövdingar och vissa andra myndighetschefer som anställs av regeringen med tidsbegränsade anställningar finns, utöver det statliga pensionsavtalet, särskilda regler om avgångsvederlag eller inkomstgaranti i förordningen (2003:55) om avgångsförmåner för vissa arbetstagare med statlig chefsanställning (avgångsförmånsförordningen). En närmare redogörelse för avgångsförmåner och pensionsvillkor finns i regeringens skrivelse om utnämningsspolitiken (skr. 2009/10:43 s. 11–13).

Utredning om anställningsvillkoren för myndighetschefer

Den 30 september 2010 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att se över anställningsvillkoren för chefer som leder myndigheter som lyder omedelbart under regeringen.

Den 13 december 2011 överlämnade Utredningen om översyn av anställningsvillkoren för myndighetschefer sitt betänkande Myndighetschefers villkor (SOU 2011:81).

Utredningen anser att regeringen – mot bakgrund av myndigheternas ställning och vårt konstitutionella styrsystem – alltid måste ha möjlighet att besluta vem som ska leda arbetet i statsförvaltningen. Utredningen redogör för två tänkbara lösningar vad gäller anställningsform. Det ena alternativet är att anställa myndighetschefer tills vidare i Regeringskansliet och att sedan ge dem olika tidsbegränsade chefsuppdrag i statsförvaltningen. Det andra alternativet är den nuvarande ordningen att anställa myndighetschefer tidsbestämt för olika chefsuppdrag. Mot bakgrund av regeringens möjlighet att regelbundet analysera vilken chefskompetens den efterfrågar och den enskildes anställningstrygghet föreslår utredningen att de chefer som leder förvaltningsmyndigheter som lyder omedelbart under regeringen, med undantag för dem som anställs med fullmakt, ska anställas tidsbegränsat. Nuvarande praxis om sex års anställningstid är bra. Vidare anför utredningen att det är en bra ordning att en myndighetschef har ett starkt anställningsskydd under tiden för sin tidsbegränsade anställning. Därför är det lämpligt att en sådan anställning inte kan sägas upp, och det bör också framgå av lag.

När det gäller förflyttning av myndighetschefer anser utredningen att regeringen måste, ytterst av konstitutionella skäl, kunna förflytta en myndighetschef med en tidsbestämd anställning från denna anställning. Skälen för när regeringen ska kunna besluta om en förflyttning bör enligt utredningen vara desamma som i dag. Följderna av själva förflyttningen bör dock regleras tydligare. Regeringen bör arbeta aktivt för att finna lämpliga arbetsuppgifter åt en myndighetschef som ska flyttas till en annan anställning. Regeringen bör enligt utredningen utarbeta rutiner för hur dess företrädare kan agera vid förflyttningar. Även affärsverkscheferna ska omfattas av förflyttningsinstitutet, och möjligheten att skilja dessa från anställning ska avskaffas. Möjligheten att arbetsrättsligt tvista om ett förflyttningsbeslut ska avskaffas. Ett beslut om förflyttning ska gälla omedelbart, föreslår utredningen. Utredningen anför bl.a. att regeringen i dag kan använda förflyttningsinstrumentet i princip som den vill. Egentligen är det som krävs för en förflyttning bara att regeringen på sitt politiska ansvar bedömer det som nödvändigt med hänsyn till myndighetens bästa. Att en förflyttning ska grundas på objektiva godtagbara skäl blir därför en sanning med viss modifikation, låt vara att brist på förtroende kan sägas vara ett sådant skäl. Även om det skulle kunna ses som en brist att det inte är uttryckligt stadgat i vilka situationer en förflyttning kan äga rum, måste regeringen, på sitt parlamentariska ansvar, kunna fritt disponera över detta

instrument för att styra statsförvaltningen. Regeringen måste därför även fortsatt ha möjlighet att avgöra om en förflyttning är nödvändig av organisatoriska skäl eller annars nödvändig av hänsyn till myndighetens bästa. I betänkandet nämns att konstitutionsutskottet vid två tillfällen har granskat förflyttningar av generaldirektörer (bet. 2008/09:KU20 och 2009/10:KU20).

Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Granskning av förflyttningar av generaldirektörer

I betänkande 2008/09:KU20 (s. 149 f.) granskade utskottet förflyttningen av generaldirektören för Arbetsförmedlingen utifrån vissa bestämmelser i LOA. Granskningen visade att förflyttningen gjordes av organisatoriska skäl. Granskningen visade också att den aktuella omorganisationen av Arbetsförmedlingen var avsedd att fortgå även efter det att myndigheten Arbetsförmedlingen hade bildats den 1 januari 2008. Regeringen gjorde bedömningen att Arbetsförmedlingen efter sommaren 2008, när omorganisationen skulle vara fullbordad eller nära fullbordad, borde få en ny generaldirektör, och enligt utskottet ankom det på regeringen att med stöd av LOA göra avvägningar av det slaget. Utskottet ansåg att granskningen inte gav anledning att rikta någon anmärkning mot regeringens beslut om förflyttning. I granskningsärendet finns en reservation (S, V, MP).

I betänkande 2009/10:KU20 (s. 58 f.) granskade utskottet förflyttningen av generaldirektören för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket. Vid beslut om förflyttning av myndighetschefer ansåg utskottet att det i första läget är regeringens uppgift att vid sitt beslut, som kan bli föremål för domstolsprövning, göra avvägningar i enlighet med bestämmelserna i LOA och regeringsformen. Möjligheten till förflyttningar borde enligt utskottets mening ses som en undantagsregel som ska tillämpas bara när det uppkommit ohållbara situationer. Granskningen gav inte vid handen att regeringen brutit i detta avseende i det aktuella fallet. I granskningsärendet finns en reservation (S, V, MP).

Tidigare behandling

Utskottet behandlade en motion om villkoren för generaldirektörer hösten 2009 (bet. 2009/10:KU13 s. 13 f.). Motionen avstyrktes med hänvisning till regeringens avsikt att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att genomföra en översyn av myndighetscheferas anställningsvillkor.

Våren 2011 (bet. 2010/11:KU23 s. 53 f.) avstyrkte utskottet en liknande motion med hänvisning till att utskottet inte ville föregripa den pågående översynen av myndighetscheferas anställningsvillkor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inte föregripa beredningen av den pågående översynen av myndighetschefers anställningsvillkor. Inte heller är utskottet berett att ta något initiativ vad gäller andra ledande befattningshavares anställningsvillkor. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2011/12:K263 och 2012/13:K361.

Länsstyrelsernas uppgifter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om länsstyrelsernas uppgifter. Utskottet anser att förslagen från Utredningen om den statliga regionala förvaltningen inte bör föregripas.

Motionerna

Boriana Åberg (M) föreslår i motion 2012/13:K342 att länsstyrelsernas roll ses över. Motionären menar att politiska frågor som berör respektive län först och främst bör beslutas av politiska församlingar. Samtidigt bör enligt motionären hanteringen av överklaganden skötas av förvaltningsdomstolarna och inte av länsstyrelserna. Länsstyrelsernas roll bör ses över i syfte att dessa blir renodlade tillsynsmyndigheter och får ett nytt uppdrag som samordnare av statliga myndigheters verksamheter inom respektive län, menar motionären.

I motion 2012/13:K347 av Jenny Petersson (M) föreslås dels att regeringen ser över möjligheten att avskaffa ämbetet som landshövding (yrkande 1), dels att regeringen ser över länsstyrelsernas uppgifter (yrkande 2). Motionären anför att länsstyrelserna främst har i uppgift att sköta viss myndighetsutövning. Därutöver har länsstyrelsernas viktigaste arbetsuppgift enligt motionären blivit att främja länens utveckling. Denna representativa roll är knappast kostnadseffektiv, menar motionären. I motionen anges att det finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner i vissa län. I t.ex. Halland har vissa av länsstyrelsens uppgifter flyttats till Region Halland. Mot den bakgrunden bör enligt motionären länsstyrelsernas uppgifter ses över och deras uppgifter föras över till närbesläktade myndigheter. Om detta genomförs är det naturligt att ämbetet landshövding avskaffas, menar motionären.

Gällande ordning

Länsstyrelserna ansvarar, enligt förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion, för den statliga förvaltningen i länen, i den utsträckning någon annan myndighet inte har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter. I varje län finns en länsstyrelse. Länsstyrelsernas generella uppdrag är att

- verka för att nationella mål får genomslag i länet
- samordna olika samhällsintressen inom länsstyrelsens ansvarsområde
- främja länets utveckling och noga följa länets tillstånd samt underrätta regeringen om vad som händer där
- samråda med andra statliga myndigheter i och utanför länet.

Av instruktionen framgår att länsstyrelserna utifrån ett statligt helhetsperspektiv ska arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Utredningen om den statliga regionala förvaltningen

Utredningen om den statliga regionala förvaltningen överlämnade den 17 december 2012 sitt betänkande Statens regionala förvaltning – förslag till en angelägen reform (SOU 2012:81).

Utredningen anser att det som främst skiljer länsstyrelserna från andra myndigheter är att de är den statliga myndighet som på regional nivå gör avvägningar som omfattar flera samhällsområden. Detta gör länsstyrelserna unika och bidrar till att staten på regional nivå uppträder mer enhetligt samt att det sektorsinriktade perspektivet kan överbryggas. Utredningen anser att länsstyrelserna bör ha uppgifter inom följande verksamhetsområden:

- Samhällsplanering och kulturmiljö
- Samhällsskydd och krisberedskap
- Naturvård och miljöskydd
- Lantbruk, skogsbruk och landsbygd
- Övrig verksamhet
- Regional uppföljning och utvärdering

Utredningen föreslår också att antalet länsstyrelser ska bli färre än i dag. Ansvar för att leda och samordna länsstyrelsernas administration samt för att samordna uppföljning och verksamhetsutveckling bör enligt utredningen fördelas mellan de tre största länsstyrelserna. Det regionala utvecklingsansvaret ska som huvudregel vara landstingens uppgift.

Utredningens betänkande bereds i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att beredningen av betänkandet från Utredningen om den statliga regionala förvaltningen inte bör föregripas och avstyrker därför motionerna 2012/13:K342 och 2012/13:K347 yrkandena 1 och 2.

Tillgänglighet till myndighetsinformation

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om tillgänglighet till myndighetsinformation med hänvisning till de krav som redan finns för myndigheterna att tillhandahålla information på lättläst svenska och för synskadade.

Motionerna

I motion 2010/11:K306 yrkande 1 menar Maria Lundqvist-Brömster (FP) att personer som har ett läshandikapp måste garanteras god tillgänglighet och största möjliga integritetsskydd inom bl.a. kultur- och utbildningssektorn. För personer med synnedsättning är det enligt motionären i dag ofta svårt att få den information som behövs för att kunna delta fullt ut i samhällslivet.

I motionerna 2011/12:K357 och 2012/13:Kr254 begär Hannah Bergstedt (S) att regeringen förtydligar ansvaret för myndigheterna – och även landsingen och kommunerna – att göra sin information tillgänglig på lättläst svenska. I motionerna anförs bl.a. att lättläst information är en viktig förutsättning för alla människors möjlighet till demokrati och inflytande.

Per Lodenius (C) menar i sin motion 2011/12:K395 att arbetet med att ta fram lättläst information hos myndigheter och kommuner går alltför långsamt trots att det finns krav på att tillgodose behoven för personer med läs- och skrivsvårigheter.

I sin motion 2012/13:K306 vill Pia Hallström (M) att regeringen ser över hur man ska kunna göra informationen från myndigheterna mer tillgänglig och lättläst för alla människor oavsett deras språkkunskaper.

I motion 2012/13:K330 av Solveig Zander (C) tar motionären upp frågor kring bemötande och kommunikation vid myndighetsutövning. Det finns enligt motionären behov av en mer anpassad kommunikation vid myndighetsutövning. Utbildning i bemötande och kommunikation bör vara en självklarhet för dem som arbetar vid myndigheter, menar motionären.

Gällande ordning

I 7 § förvaltningslagen (1986:223) anges bl.a. att myndigheterna ska sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt.

Enligt 11 § språklagen (2009:600) gäller att språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. I förarbetena (prop. 2008/09:153) till bestämmelsen anges att innebörden av att språket ska vara vårdat är att det ska följa gängse språknormer. Att språket ska vara enkelt innebär att det ska ligga relativt nära talspråket och att språket ska vara begripligt innebär att det ska vara anpassat så att mottagaren bör kunna förstå. I propositionen framhålls också att det är angeläget att samhällsin-

formationen utformas med tanke på att många människor har läs- och skrivsvårigheter och att detta också får anses ligga i uttrycken enkelt och begripligt.

Regeringen har beslutat förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av handikappolitiken. I 1 § anges att myndigheterna dels ska utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de handikappolitiska målen, dels verka för att personer med funktionshinder ges full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor. Myndigheterna ska också särskilt verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionshinder.

Den förvaltningspolitiska propositionen

I propositionen (prop. 2009/10:175 s. 53 f.) bedömer regeringen att varje myndighet har ett ansvar för utvecklingen av sin egen service och att utgångspunkten bör vara en så långt möjligt likvärdig tillgång till service för alla. Av propositionen framgår vidare bl.a. att varje myndighet har ett ansvar för att utforma service, produkter och tjänster som är användbara för alla samt att varje myndighet ansvarar för att följa bestämmelserna i förordningen (2001:526).

Förvaltningslagsutredningen

Förvaltningslagsutredningen föreslår i sitt slutbetänkande (SOU 2010:29 s. 316 f.) bl.a. att en myndighet, när den har kontakt med någon som är allvarligt hörsel- eller talskadad, ska anlita tolk och låta översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt. Med översättning jämföras beträffande den som är allvarligt synskadad överföring från punktskrift till vanlig skrift eller omvänt (12 § i utredningens lagförslag). Myndigheterna bör enligt utredningen vara skyldiga att ombesörja överföring från punktskrift till vanlig skrift eller omvänt, om man har kontakt med någon som är allvarligt synskadad och en sådan åtgärd behövs för att den av ärendets utgång berörde, ”den enskilde” – vilken, som framgått, beroende på hur ärendet gestaltar sig kan vara den synskadade själv eller någon annan – ska kunna ta till vara sin rätt. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Handlingsplan för funktionshinderspolitiken

En nationell handlingsplan för handikappolitiken antogs av riksdagen 2000 (prop. 1999/2000:79, bet. 1999/2000:SoU14, rskr. 1999/2000:240). De nationella målen för handikappolitiken är enligt handlingsplanen bl.a. att samhället ska utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet och att alla med funktionshinder ska erbjudas jämlika levnadsvillkor. Handlingsplanen följdes upp våren 2006 (skr. 2005/06:110).

Den senaste uppföljningen av den nationella handlingsplanen genomfördes under 2009 och redovisades i en skrivelse till riksdagen (skr. 2009/10:166). I skrivelsen redovisas arbetet med att genomföra handlingsplanen sedan den antogs av riksdagen och fram till 2010. Av skrivelsen framgår dels att de övergripande mål som presenterades i den nationella handlingsplanen ligger fast, dels att regeringen för arbetet mot de övergripande handikappolitiska målen avser att utforma en strategi som sträcker sig fem år framåt med uppföljningsbara mål och tydliga roller i genomförandet. I skrivelsen presenteras även de övergripande inriktningsmål som regeringen fastställt på ett antal prioriterade områden.

Av budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 9 s. 148) framgår vad gäller funktionshinderspolitiken att de övergripande målen om full delaktighet och jämlikhet i levnadsvillkor enligt regeringen ligger fast. För att förtydliga de övergripande funktionshinderspolitiska målen har regeringen fastställt inriktningsmål inom nio prioriterade områden. Utifrån inriktningsmålen har sedan ett tjugotal för funktionshinderspolitiken strategiska myndigheter lämnat förslag till delmål inom sina respektive verksamhetsområden för åren 2011–2016 samt hur målen ska följas upp. Med utgångspunkt i detta arbete beslutade regeringen i juni 2011 om en strategi för att genomföra funktionshinderspolitiken under perioden 2011–2016.

Handisams riktlinjer

Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) arbetar med att samordna funktionshinderspolitiken i Sverige.

Handisam har tagit fram riktlinjer (Riv hindren – Riktlinjer för tillgänglighet) för att göra verksamheten vid och informationen från myndigheter tillgänglig. Riktlinjerna riktar sig dock inte bara till statliga myndigheter utan till hela det offentliga Sverige. I riktlinjerna används genomgående begreppet myndighet och med det avses statliga, regionala, landstingskommunala eller kommunala myndigheter.

I riktlinjerna anges bl.a. att myndigheterna ska vara ett föredöme när det gäller tillgänglighet. Riktlinjerna ska enligt Handisam följas för att den ovannämnda förordningen ska vara uppfylld.

I fråga om information anges i riktlinjerna bl.a. att den, för att vara begriplig, måste ges med ett klart och enkelt språk och att formgivningen är sådan att den underlättar för alla läsare. Tryckt information ska gå att få i olika format och versioner, s.k. alternativa format. Detta krav innebär att myndigheten på begäran tar fram material i en lättläst eller inläst version, på punktskrift eller med stor stil samt att det ska vara möjligt att beställa materialet elektroniskt i Word eller som pdf. Personer med funktionsnedsättning ska kunna använda myndighetens webbplats, intranät och e-tjänster.

Översyn av statens insatser för lättläst

Regeringen beslutade den 25 oktober 2012 (dir. 2012:109) att en särskild utredare ska se över statens insatser på området lättläst. Syftet med översynen är att ge regeringen ett beslutsunderlag för eventuella reformer och prioriteringar på området.

Utredaren ska bl.a.

- kartlägga marknad och målgrupper för lättläst
- identifiera och beskriva relevanta aktörer
- identifiera behovet av offentligt stöd till lättläst
- föreslå hur statens insatser för lättläst ska organiseras.

Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 maj 2013.

I direktiven anges bl.a. att sedan Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur bildades 1987 har marknaden för lättläst förändrats betydligt, liksom kunskapen om vilka som har behov av lättläst. Efterfrågan på lättlästa versioner av både webbsidor och tryckt material har vuxit. Enligt Centrum för lättläst är texter på lätt svenska ett värdefullt hjälpmedel för allt fler målgrupper. Behovet av lättläst litteratur och annat material i skolan har också uppmärksammats. En fördjupad kartläggning av marknaden för lättläst, dvs. offentliga och privata organs efterfrågan på lättläst, och av dagens målgrupper och deras behov av lättläst behövs som underlag till utredningens förslag och regeringens överväganden.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden om lättläst information på myndigheternas webbplatser, bl.a. i betänkandena 2009/10:KU29 (s. 6 f.) och 2010/11:KU23 (s. 38 f.). I betänkande 2010/11:KU23 saknade utskottet skäl att tillstyrka motionsyrkandena mot bakgrund av de krav som redan ställs på offentlig verksamhet och statliga myndigheter i bl.a. språklagen och den ovannämnda förordningen.

I betänkande 2009/10:KU29 (s. 9) avstyrkte utskottet även ett motionsyrkande om tillgänglighet till förvaltningen för personer med funktionsnedsättningar. Utskottet hänvisade till att den kommande uppföljningen av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken borde inväntas. I betänkande 2010/11:KU23 (s. 38) avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om att förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen skulle anpassas till moderna kommunikationsformer i linje med Förenta nationernas konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar. Utskottet hänvisade till beredningen av Förvaltningslagsutredningens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att krav redan finns för myndigheterna att ge information på lättläst svenska och för synskadade. Regeringen har dessutom nyligen beslutat att en särskild utredare ska se över statens insatser inom

området lättläst. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionerna 2010/11:K306 yrkande 1, 2011/12:K357, 2011/12:K395, 2012/13:K306, 2012/13:K330 och 2012/13:Kr254.

Tolkning vid myndighetskontakter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om tolkning vid myndighetskontakter. Utskottet anser att det är viktigt att enskilda som inte behärskar svenska får tolkning och översättning i den mån det bedöms rimligt. Beredningen av förslagen om tolkning i Förvaltningslagsutredningens betänkande bör inte föregripas.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionerna

I motion 2012/13:K206 föreslår Kent Ekeröth (SD) att lagstiftningen ändras så att rätten till tolkning och översättning vid vissa vardagliga kontakter med myndigheter tas bort. Motionären menar att det finns många som bott lång tid i Sverige utan att lära sig svenska och att detta medför stora kostnader för tolkning. Tolkhjälp bör enligt motionären endast erbjudas personer med funktionsnedsättning, personer som talar något av de nationella minoritetsspråken samt om det är helt nödvändigt för verksamheten.

Motsvarande krav framställs i motion 2012/13:K296 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD).

Carina Herrstedt (SD) föreslår i motion 2012/13:So390 att man inom landsting, regioner och kommuner ska stimuleras att använda videotolkning. Motionären anför att i USA och Danmark används videotolkning inom sjukvården. Detta upplevs enligt motionären både som positivt och professionellt av vårdpersonalen och patienterna. Att genom välfärdsteknik effektivisera språktolkningen skulle innebära stora besparingar, menar motionären.

Gällande rätt

Av 8 § förvaltningslagen (1986:223) framgår att en myndighet, när den har kontakt med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, vid behov bör anlita tolk.

Av förarbetena till lagen (prop. 1985/86:80 s. 83) framgår att bestämmelsen om tolk ska tillämpas även inom sjukvården.

Vidare anges i förarbetena (aa s. 27) att tolkregeln i förvaltningslagen ursprungligen var formulerad som får-regel men att den 1979 skärptes till en bör-regel. Vidare anføres att den som behöver en tolk vid sina kontakter

med myndigheterna bör få en sådan i all rimlig utsträckning. Vilken utsträckning som är rimlig beror bl.a. på tillgången till tolkar. Kostnaden för samhällets tolkservice måste också stå i rimlig proportion till den betydelse som ärendet har för den enskilde. Något absolut krav på tolkning och översättning borde inte föreskrivas i förvaltningslagen.

JO har ansett (JO 2003/04 s. 177) att det är myndigheten själv som i det enskilda fallet bedömer om det finns något behov av tolkning. Hänsyn ska tas till ärendets beskaffenhet och omfattningen av materialet i ärendet. JO har vid flera andra tillfällen framhållit, att myndigheterna ska ta hänsyn till sådana faktorer som ärendets beskaffenhet, omfattningen och karaktären av det material som ges in och kostnaden för översättningen i förhållande till ärendets betydelse (t.ex. JO 2007/08 s. 416, JO 2008/09 s. 192).

Videotolkning

Regeringen tillkallade i december 2011 en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag om hur EU-direktivet 2010/64/EU om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden skulle genomföras i svensk rätt. I slutbetänkandet från Utredningen om tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (SOU 2012:49) anförs bl.a. att tillgången på kompetenta tolkar till stor del är en geografisk fråga. Utanför storstäderna kan det vara svårt att få tag i en kvalificerad tolk, och kostnaderna för att ha en tolk på plats kan bli betydande om det är fråga om långa resvägar. Videokonferenstolkning kan vara ett sätt att komma till rätta med detta. Videokonferenstolkning bör också i möjligaste mån ersätta telefontolkning då kvaliteten blir väsentligt bättre vid en videokonferenstolkning i jämförelse med en telefontolkning. Utredningen konstaterade att de gällande bestämmelserna om någons möjlighet att delta vid förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring i 5 kap. 10 § rättegångsbalken omfattar även tolkar. Utredningen ansåg att det gällande regelverket är anpassat för den reglering av fjärrtolkning som finns i direktivet.

Regeringen beslutade den 28 februari 2013 om en lagrådsremiss om tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden. Regeringen delar i lagrådsremissen utredningens bedömning om fjärrtolkning.

Förvaltningslagsutredningen

Förvaltningslagsutredningen (SOU 2010:29 s. 316 f.) skriver att om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt, har myndigheterna en skyldighet att anlita och bekosta tolkar och översättare. Något utrymme för diskretionär prövning eller över huvud taget för ytterligare överväganden borde då inte ges, och det i lagtexten använda verbet ”bör” borde ersättas av det imperativa och klara ”ska”. Ett sådant obligatorium som innefattas i en ”ska-regel” kan dock enligt utredningen inte gälla i alla situationer. Det måste ibland vara möjligt att avstå från tolkning eller

översättning, särskilt då ärendena är av mindre vikt för den enskilde och kostnaderna för åtgärden framstår som oproportionerliga. Utredningen ansåg att ett uttryckligt krav på tolkning borde reserveras för de fall då den enskilde utan tolkning inte kan ta till vara sin rätt. Avsikten är inte att en sådan ändring ska innebära någon saklig ändring mot vad som gäller i dag.

Utredningens förslag bereds i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att personer som inte behärskar svenska får tillgång till tolkning och översättning i den mån som bedöms rimlig vid kontakter med myndigheter och sjukvård. Utskottet förutsätter att myndigheterna tillgodoser behovet av tolkning och översättning på det sätt som bedöms lämpligt i varje situation. Utskottet noterar dessutom att Förvaltningslagsutredningen föreslår vissa ändringar i förvaltningslagens bestämmelser om tolkning. Beredningen av dessa förslag bör inte föregripas. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2012/13:K206, 2012/13:K296 och 2012/13:So390.

Möjlighet att använda olika språk vid myndighetskontakter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår en motion om möjlighet att använda olika språk vid myndighetskontakter. Utskottet hänvisar till förvaltningslagens bestämmelser om tolkning.

Motionen

I partimotion 2012/13:A393 yrkande 15 av Åsa Romson m.fl. (MP) begärs ett tillkännagivande om att utvidga rätten för enskilda att använda sitt modersmål vid myndighetskontakter. Motionärerna skriver att vissa minoritetsspråk i dag kan användas vid kontakt med myndigheter som har ett geografiskt verksamhetsområde som sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Denna rätt att använda sitt modersmål vid myndighetskontakter bör utvidgas till fler språk som är stora i Sverige, t.ex. arabiska och somaliska, menar motionärerna. Det skulle gälla i de områden där det bor många med ett sådant språk som modersmål och med hänsyn tagen till myndighetens kapacitet.

Gällande ordning

Lagstiftning

Av 8 § förvaltningslagen (1986:223) framgår att en myndighet, när den har kontakt med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, vid behov bör anlita tolk.

Av 4 § språklagen (2009:600) framgår att svenska är huvudspråk i Sverige. I 5 § anges att som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden.

I 7 § språklagen anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

I lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk finns bestämmelser om rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar.

I 6 § definieras olika förvaltningsområden för finska, meänkieli och samiska.

Enligt 8 § har en enskild rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden där den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet. Utanför förvaltningsområdet gäller enligt 9 § att enskilda under samma förutsättningar har rätt att använda dessa språk vid kontakter med förvaltningsmyndigheter, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket. I 10 § anges att enskilda alltid har rätt att använda finska och samiska vid sina skriftliga kontakter med Riksdagens ombudsmän. Detsamma gäller vid enskildas skriftliga kontakter med Justitiekanslern, Försäkringskassan, Skatteverket och Diskrimineringsombudsmannen i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

I 13–15 §§ finns liknande bestämmelser om rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos domstolar.

Den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk

I december 1999 beslutade riksdagen (prop. 1998/99:143, bet. 1999/2000: KU6, rskr. 1999/2000:69) att Sverige skulle ansluta sig till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (Framework Convention for the Protection of National Minorities, SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (European Charter for Regional or Minority Languages, SÖ 2000:3). Riksdagen tog också ställning till att judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar skulle erkännas som nationella minoriteter i Sverige.

I artikel 1 i den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk definieras ett sådant språk som ett språk som av hävd används i ett visst territorium inom en stat av medborgare som utgör en grupp som är mindre till antalet än resten av befolkningen i den staten och som är annorlunda än det eller de officiella språken i staten. Definitionen omfattar inte dialekter eller språk som talas av invandrare. Definitionen innefattar s.k. territoriellt obundna språk, som är språk som används av medborgare i en stat som avviker från det eller de språk som används av resten av befolkningen i staten, men som trots att de av hävd används inom den statens territorium inte kan identifieras med en bestämd del av staten.

Sverige har valt att betrakta romani chib och jiddisch som territoriellt obundna språk i Sverige och att betrakta finska, meänkieli och samiska som språk med historisk geografisk bas.

Proposition om regeringens strategi för de nationella minoriteterna

I propositionen Från erkännande till egenmakt – Regeringens strategi för de nationella minoriteterna (prop. 2008/09:158) föreslogs den ovannämnda lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Bland annat togs frågan upp (s. 60 f.) om Sverige borde erkänna fler minoritetsspråk. Frågan huruvida ytterligare grupper borde erkännas som nationella minoriteter har aktualiserats i olika sammanhang. Företrädare för finlandssvenskar i Sverige hade hävdats att finlandssvenskarna borde ges minoritetsstatus enligt ramkonventionen. Företrädare för älvdalingar hade gett uttryck för att de vill att älvdalskan ska få status som minoritetsspråk. Regeringen fann dock inte något skäl att göra en annan bedömning än den som gjordes i anslutning till ratifikationen av Europarådets ramkonvention och minoritetsspråkskonventionen. Erfarenheterna visade enligt regeringen att de åtgärder som hittills vidtagits för att bevara de redan erkända minoritetsspråken och att skydda de erkända minoriteterna inte har varit tillräckliga för att leva upp till lagstiftarens intentioner och att ytterligare insatser kommer att behövas. De nu planerade minoritetspolitiska insatserna måste därför koncentreras till att aktivt bevara de erkända minoritetsspråken och att skydda de erkända minoriteterna så att Sverige lever upp till sina folkrättsliga åtaganden, skrev regeringen.

Språkpolitiskt mål

Riksdagen beslutade i december 2005 (prop. 2005/06:2, bet. 2005/06:KrU4, rskr. 2005/06:89) om en samlad svensk språkpolitik med fyra överordnade mål:

- Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige.
- Svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk.
- Den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig.

- Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

Tidigare behandling

I betänkande 2007/08:KU13 behandlades bl.a. yrkanden om att fler minoritetsspråk skulle erkännas och om behovet av en minoritetspolitik som omfattar fler etniska grupper i samhället. Utskottet avstyrkte motionerna och anförde att utskottet inte önskade föregripa den pågående beredningen av de frågor som tas upp i motionerna inom ramen för den kommande minoritetspolitiska propositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det i förvaltningslagen finns regler om att en myndighet vid behov bör anlita tolk när den har kontakt med någon som inte behärskar svenska. Mot bakgrund av detta finner inte utskottet något skäl att tillstyrka motion 2012/13:A393 yrkande 15.

Handläggningstiden hos myndigheter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om handläggningstider hos myndigheter. Utskottet anser att beredningen av Förvaltningslagsutredningens betänkande inte bör föregripas.

Motionerna

I motion 2011/12:K351 vill Sten Bergheden (M) att regeringen ska se över möjligheten att införa en tidsgräns för handläggningen av företagsärenden vid myndigheter. Motionären menar att företag många gånger upplever att de får vänta länge på att ärenden ska avgöras trots att de lämnat in ansökningar och handlingar i tid. Kommuner, regioner, länsstyrelser och myndigheter måste i framtiden ge service till allmänheten och företagen i en snabbare takt, anser motionären.

I motion 2011/12:K271 av Christer Akej (M) föreslås att det införs regler om garantitider för myndighetsutövning i kommuner.

Även i motion 2012/13:K307 av Jessika Vilhelmsson (M) begärs en översyn av möjligheten att införa en tidsgräns för handläggning av företagsärenden hos myndigheter. Motionären menar att det är alldeles för många ärenden som ligger och väntar alldeles för länge på att avgöras.

Margareta Cederfelt och Lars-Arne Staxäng (båda M) menar i motion 2012/13:K313 att statliga myndigheter bör kvalitetssäkras. Ett vanligt förekommande problem för privatpersoner och företag är enligt motionärerna att statliga myndigheter generellt har långa handläggningstider. Statliga myndigheter bör därför följa de positiva kommunala exempel som finns och tillämpa en garanti om att alla ärenden ska avslutas inom två månader.

I motion 2012/13:K358 av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M) begärs att man ska överväga att införa en expresshantering av tillståndsärenden. Ett skäl till att handläggningen hos myndigheter och domstolar går långsamt är enligt motionären bristande resurser. En åtgärd för att förstärka resurserna kan vara att införa en särskild expresshantering av tillståndsärenden, menar motionären. Detta skulle innebära att de som vill ska kunna betala en avsevärt högre avgift för att få en snabbare hantering.

Billy Gustafsson (S) vill i motion 2012/13:K393 att regeringen prioriterar så att överklaganden handläggs skyndsamt utan egentliga liggstider.

Gällande ordning

Enligt 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen ska en rättegång genomföras rättvist och inom skälig tid.

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223) ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Vid handläggningen ska myndigheten beakta möjligheten att själv inhämta upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om sådana behövs.

Enligt 1 § lagen (2009:1058) om förtursförklaring i domstol gäller att om handläggningen av ett mål eller ärende har oskäligt fördröjts, ska domstolen efter skriftlig ansökan från en enskild part förklara att målet eller ärendet ska handläggas med förtur i domstolen (förtursförklaring). Vid bedömningen av om handläggningen har oskäligt fördröjts ska domstolen särskilt beakta

- hur komplicerat målet eller ärendet är
- hur parterna har agerat under förfarandet
- hur myndigheter och domstolar har handlagt målet eller ärendet
- sakens betydelse för sökanden.

En ansökan om förtursförklaring ska handläggas skyndsamt.

Enligt 29 § myndighetsförordningen (2007:515) gäller att myndigheterna senast den 1 mars varje år ska lämna en förteckning till Justitiekanslern över de ärenden som hade kommit in före den 1 juli föregående år men som inte hade avgjorts vid årets utgång.

Förvaltningslagsutredningen

I Förvaltningslagsutredningens slutbetänkande (SOU 2010:29) konstateras det att man i Sverige under lång tid har diskuterat hur man ska kunna komma till rätta med myndigheternas långa handläggningstider. Ett skyndsamt krav har i större utsträckning än i den nuvarande förvaltningslagen byggts in i åtskilliga av de konkreta handläggningsregler som utredningen föreslår. Utredningen förordar också att myndigheterna generellt ska åläggas att underrätta enskilda parter om befarade förseningar.

Utredningen föreslår ett helt nytt institut, en form av dröjsmålstalan, som konstruerats med utgångspunkt i den traditionella svenska förvaltningsrättsliga strukturen. Det föreslagna systemet innebär att överinstansens prövning av handläggningstiden aktiveras med hjälp av vanliga regler om överklagande, vilket förutsätter att beslutsmyndigheten i ett särskilt beslut manifesterat sin obenägenhet att avsluta ärendet vid en tidpunkt då det enligt parten är moget för avgörande. Bifalls överklagandet ska överinstansen – normalt en domstol – förelägga beslutsmyndigheten att avgöra ärendet inom den tid som överinstansen bestämmer. Genom att föreläggandet inte får överklagas och det anvisade förfarandet bara får tas i anspråk vid ett tillfälle under ärendets handläggning, undviker man att det nya institutet motverkar sitt syfte och ger upphov till nya dröjsmål.

Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Remissvaren finns redovisade i Ds 2010:47 En ny förvaltningslag – Remissyttranden över Förvaltningslagsutredningens betänkande (SOU 2010:29). Vad gäller utredningens förslag om dröjsmålstalan har 67 remissinstanser lämnat olika synpunkter (s. 284–347).

Tidigare behandling

I betänkande 2004/05:KU14 (s. 15 f.) avstyrkte utskottet ett flertal motioner om dröjsmål hos myndigheter. Utskottets förslag föranledde en reservation av Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet. Reservanterna föreslog ett tillkännagivande om dröjsmål hos myndigheter. De ansåg att det i en rättsstat är viktigt att medel står till buds som garanterar den enskilde medborgarens rätt till en säker och snabb handläggning av ett ärende. Detta var enligt deras mening särskilt angeläget i fall av myndighetsutövning mot den enskilde. Den enskildes ställning gentemot den offentliga förvaltningen borde därför stärkas. Medborgaren borde ha möjlighet att utkräva ansvar på juridisk väg. Det skulle t.ex. kunna ske genom införande av en s.k. dröjsmålstalan, vilket skulle ge den enskilde en möjlighet att i domstol få prövat om ett förvaltningsärende onödigt uppehålls hos den myndighet som ska fatta beslut i ärendet. Ytterligare ett sätt att stärka den enskildes ställning gentemot den offentliga kunde enligt reservanterna vara att införa en ordning med straffavgift för myndigheter som inte korrigerar sina egna misstag inom en angiven tidsfrist. Riksdagen biföll reservationen våren 2005 (rskr. 2004/05:153).

I betänkande 2006/07:KU12 (s. 6 f.) behandlade utskottet ett motionsyrkande om dröjsmålstalan mot myndigheter. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet med hänsyn till att riksdagen hade gett regeringen till känna att den borde lägga fram förslag till åtgärder avseende myndigheters handlägningstider och dröjsmål.

I betänkande 2008/09:KU13 (s. 18 f.) avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om dröjsmål hos myndigheter med hänvisning till att Förvaltningslagsutredningen bl.a. skulle ta ställning till vilka åtgärder som kan vidtas för att komma till rätta med alltför långa handläggningstider hos myndigheterna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att beredningen av Förvaltningslagsutredningens förslag bör föregripas och avstyrker motionerna 2011/12:K271, 2011/12:K351, 2012/13:K307, 2012/13:K313, 2012/13:K358 och 2012/13:K393.

Barnperspektiv i kontakt med myndigheter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om barnperspektiv i kontakt med myndigheter. Utskottet ser det som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna får ett professionellt bemötande och noterar att regeringen avser att tillsätta en utredning som ska kartlägga tillämpningen av barnets rättigheter enligt barnkonventionen.

Motionerna

I motionerna 2011/12:K377 och 2012/13:K374 av Edward Riedl (M) föreslås att regeringen ska arbeta för att fler myndigheter ska utbilda sin personal om barnperspektivet och dess praktiska tillämpning. Motionären anför att Barnombudsmannen under de senaste åren flera gånger har påpekat att många svenska myndigheter brister när det gäller att beakta barnperspektivet när de fattar beslut som direkt eller indirekt berör barns livssituation.

Gällande ordning

Konventionen om barnets rättigheter antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige ratificerade barnkonventionen efter ett beslut i riksdagen den 21 juni 1990 utan att reservera sig på någon punkt (se SÖ 1990:20, prop. 1989/90:107, bet. 1989/90:SoU28 och rskr. 1989/90:350). I artikel 3.1 i konventionen anges att vid alla åtgärder som rör barn, vare

sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska barnets bästa komma i främsta rummet.

Enligt 1 kap. 2 § femte stycket regeringsformen ska det allmänna verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara.

Rapport om barnkonventionens genomförande

I september 2012 lämnade regeringen Sveriges femte periodiska rapport till FN:s kommitté för barnets rättigheter om barnkonventionens genomförande under 2007–2012.

I rapporten anges bl.a. att regeringens arbete med att genomföra barnkonventionen de senaste 15 åren har varit både strategiskt och systematiskt. Svensk lagstiftnings överensstämmelse med konventionen har gått igenom vid flera tillfällen, senast 2011. Bedömningen i rapporten är att svensk lagstiftning över lag står i god överensstämmelse med barnkonventionen, men att tillämpningen måste säkerställas ytterligare. Arbetet med barnets rättigheter är en ständigt pågående process för att förbättra både lagstiftning och tillämpning. Regeringen bedömde att även om det fanns en medvetenhet om barnkonventionen genom de insatser som gjorts av Barnombudsmannen, myndigheter, kommuner, landsting och inte minst genom organisationer från det civila samhället så fanns det behov av en ny strategi för att stärka barnets rättigheter och stärkta insatser för att öka kunskapen om hur barnets rättigheter kan omsättas i praktiken inom olika verksamheter, inte minst möjligheten för barn att uttrycka sina åsikter. En ny strategi godkändes av riksdagen i december 2010 (bet. 2010/11:SoU3) och ersatte den tidigare strategin från 1999. Vidare anges i rapporten att regeringen samtidigt med den nya strategin ingick en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) för att intensifiera arbetet med att stärka barnets rättigheter bl.a. genom kompetensutveckling. För att ytterligare förstärka det pådrivande arbetet har Barnombudsmannen nyligen fått i uppdrag att sprida och kommunicera regeringens strategi till kommuner, landsting och statliga myndigheter.

Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige

I proposition 2009/10:232 Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige föreslog regeringen en strategi för hur barnets rättigheter kan stärkas i Sverige. Strategin består av följande principer:

- All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.
- Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.

- Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
- Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.
- Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.
- Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
- Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
- Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.
- Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Riksdagen godkände strategin (bet. 2010/11:SoU3, rskr. 2010/11:35).

Kartläggning och utredning om barnkonventionen

I Ds 2011:37 Hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med rättigheterna i barnkonventionen – en kartläggning har bl.a. tillämpningen av barnkonventionen i Sverige redovisats.

I ett pressmeddelande den 26 oktober 2012 anges att statsrådet Maria Larsson avser att föreslå en utredning som ska kartlägga tillämpningen av barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Direktiv för en utredning bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Frågan om ett barn- och ungdomsperspektiv och barnkonsekvensanalyser i beslutsfattande behandlades av konstitutionsutskottet i betänkande 2001/02: KU14. Utskottet påminde i betänkandet om att regeringen framhållit i demokratipropositionen att det är angeläget att det finns ett barn- och ungdomsperspektiv i den kommunala verksamheten. Utskottet ansåg inte att det behövdes något tillkännagivande till regeringen om behovet av ett sådant perspektiv och om barnkonsekvensanalyser.

Frågan om barnkonsekvensanalyser i beslutsfattande behandlades av konstitutionsutskottet även i betänkande 2001/02:KU15. Utskottet anförde att det framgick av den nationella handlingsplanen för mänskliga fri- och rättigheter att barnkonventionen ska vara ett aktivt instrument och genomsyra allt beslutsfattande i Regeringskansliet som rör barn, att barnkonsekvensanalyser ska göras vid statliga beslut som rör barn och att kommuner och landsting bör inrätta system för att kunna följa hur barnets bästa förverkligas i det kommunala arbetet. Enligt utskottets mening saknades mot denna bakgrund anledning att göra ett tillkännagivande till regeringen om att barnkonsekvensanalyser ska ingå som en naturlig del av beslutsunderlag och att barnbilagor ska ingå i kommunala budgetar.

I betänkande 2002/03:KU24 vidhöll utskottet sina tidigare ställningstaganden i frågan.

Justitieutskottet har flera gånger uttalat sig om motionsyrkanden om kompetens och bemötande inom rättsväsendets myndigheter, senast i årets budgetbetänkande (bet. 2012/13:JuU1 s. 84). Justitieutskottet behandlade i betänkandet olika motioner om kompetens och bemötande inom rättsväsendet, bl.a. en motion i vilken det efterfrågades en handlingsplan för att höja statusen för poliser och domare som arbetar med brott mot barn. Justitieutskottet avstyrkte motionerna och anförde bl.a. att i många av motionerna om kompetens och bemötande framhålls vikten av att de anställda inom rättsväsendets olika myndigheter har hög kompetens inom olika områden. Utskottet instämde i detta. Vidare såg utskottet det som självklart att de människor som kommer i kontakt med myndigheterna, t.ex. brottsoffer och vittnen, får ett professionellt bemötande från myndighetsföreträdare. Frågorna om kompetens och bemötande är enligt justitieutskottet av central betydelse för att rättsväsendets myndigheter ska kunna fullgöra den viktiga uppgiften att värna den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet. Vidare anförde utskottet att ett omfattande arbete pågår för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter och för att se till att de som kommer i kontakt med myndigheterna bemöts professionellt och kan känna sig trygga och säkra. I betänkandet fanns en reservation (S) om barnkompetens inom rättsväsendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser det som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna får ett professionellt bemötande från myndighetsföreträdare. Utskottet noterar att regeringen avser att tillsätta en utredning som ska kartlägga tillämpningen av barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Mot den bakgrunden finner inte utskottet något skäl att tillstyrka motionerna. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:K377 och 2012/13:K374.

Kunskap om företagande

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om kunskap om företagande mot bakgrund av att det pågår ett arbete med att förenkla företagens kontakter med myndigheterna.

Motionerna

I motion 2011/12:K256 yrkande 3 vill Sten Bergheden (M) att kunskaperna om hur det är att driva företag ökar hos myndigheterna. Det är enligt motionären önskvärt att tjänstemän vid myndigheter genomgår utbildning om företagets situation och om att driva företag.

Liknande krav har Sten Bergheden (M) också i motion 2012/13:K338. Motionären menar att då en stor del av företagets administration består av diverse kontakter med myndigheter är det avgörande att detta fungerar på ett enkelt och smidigt sätt.

Gällande ordning

I 4 § förvaltningslagen anges att varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Av 7 § följer att varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt. Vid handläggningen ska myndigheten beakta möjligheten att själv inhämta upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om så behövs.

I anslutning till dessa bestämmelser anges i förarbetena (prop. 1985/86:80 s. 19) att det sedan länge anses vara en närmast självklar eller underförstådd grundsats att myndigheterna är skyldiga att se till att deras ärenden blir tillräckligt utredda.

Företagsutveckling

I proposition 2009/10:148 Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering och rådgivning redogörs (s. 20 f.) för att den myndighetsservice som blivande och befintliga företagare erbjuds bör utvecklas och samordnas för att företagarnas behov bättre ska tillgodoses. I Sverige finns rådgivare som erbjuder tjänster till företag i alla utvecklingsfaser. Myndigheter erbjuder vanligen specialiserad information och vägledning inom det egna kompetensområdet. Det kan gälla frågor om skatt och arbetsgivaravgifter, hur man registrerar sitt företag, vad som krävs om man planerar att importera varor för försäljning i Sverige, eller tillämplig marknads- och konsumenträttslig lagstiftning. Myndigheterna vägleder till rätt instans eller lämnar service via webb, telefon eller sina kontor. Flera myndigheter samverkar för att utveckla informations- och vägledningstjänster till blivande och nya företagare. Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Tillväxtverket och Tullverket har gemensamt tagit fram ett antal tjänster, t.ex. ett koncept för Starta företag-dagar. Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket har gemensamt utvecklat webbportalen verksamt.se som erbjuder information och vägledning under företagandets alla utvecklingsfaser och även slussning till olika aktörer. I propositionen bedömer regeringen att staten har ett ansvar för att tillhandahålla lättillgänglig information och service avseende de regler och villkor som gäller för företa-

gande. Den myndighetservice som blivande och befintliga företagare erbjuds bör utvecklas, samordnas och förstärkas för att företagarnas behov bättre ska tillgodoses. Tillväxtverket bör ges i uppdrag att, i samverkan med myndigheter av stor betydelse för företagande, vidareutveckla information och vägledning inklusive interaktiva tjänster riktade till nya och växande företag. Regeringen avser att följa upp hur myndigheters service till företagare utvecklas.

Näringsutskottet

I näringsutskottets betänkande 2010/11:NU8 behandlades regeringens skrivelse om regelförenklingsarbetet (skr. 2009/10:226) och ett antal motionsyrkanden. Utskottet föreslog att riksdagen, genom ett tillkännagivande och med bifall till ett motionsyrkande, skulle uppmana regeringen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsärenden för personer som vill starta företag. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag (rskr. 2010/11:214).

Budgetpropositionen för 2013

I budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 24 s. 20 f.) skriver regeringen att goda villkor för företagande är avgörande för ekonomisk tillväxt. En viktig del i ett förbättrat företagsklimat är arbetet med att förenkla för företagen att starta och driva verksamhet. För perioden 2011–2014 inriktas arbetet mot de fem områden som bedöms ge störst positiv effekt i företagets vardag. Dessa områden är sänkta kostnader, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på länsnivå och kommunal nivå, uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet och bättre konsekvensutredningar. Regeringen gav i juni 2011 Tillväxtverket i uppdrag att tillsammans med SKL genomföra insatser för att förenkla för företagen på kommunal nivå. Samtliga länsstyrelser fick samtidigt motsvarande uppdrag att förenkla för företagen på länsnivå. Länsstyrelsen i Kronobergs län har uppdraget att samordna länsstyrelsernas arbete. Det är ett långsiktigt arbete med årliga delrapporteringar. Uppdragen ska slutredovisas i mars 2015.

Vidare skriver regeringen i propositionen att en majoritet av alla företag har regelbundna kontakter med myndigheter på lokal och regional nivå vid exempelvis tillämpning av lagar och regler eller när myndigheter utövar tillsyn. Samtidigt har det i olika sammanhang uppmärksammats att myndigheter på lokal och regional nivå ibland brister i förståelsen för företagets villkor och vad som är viktigt för företagen i handläggning av enskilda ärenden. För att nå regeringens övergripande mål om en märkbar positiv förändring i företagets vardag är det viktigt att arbetet med att förenkla för företagen får ökat genomslag även på lokal och regional nivå. I uppdrag till Tillväxtverket och länsstyrelserna betonar regeringen särskilt dialog och kommunikation med företag och branschorganisationer, uppfölj-

ning av genomförda insatser och utbildning för att ge kommuner och länsstyrelser stöd i arbetet med att förbättra företagsklimatet. I dialogen med företag och branschorganisationer ingår bl.a. att prioritera föreslagna insatser med beaktande av det som företagen ser som mest angeläget. Regeringen har i uppdrag till Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Kronobergs län ytterligare betonat betydelsen av kommunikation.

I enlighet med riksdagens tillkännagivande (bet. 2010/11:NU8) beslutade regeringen den 15 december 2011 att ge Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket i uppdrag att vidareutveckla den myndighetsgemensamma företagarportalen verksamt.se. I uppdraget ingår bl.a. att utveckla information och e-tjänster kring tillstånd samt information om olika former av rådgivning med vägledning till olika aktörer och interaktiva rådgivningstjänster.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det pågår ett arbete för att förenkla företagens kontakter med myndigheterna. Mot den bakgrunden anser utskottet att det saknas skäl att ta något initiativ med anledning av motionerna. Utskottet avstyrker motion 2011/12:K256 yrkande 3 och motion 2012/13:K338 i denna del.

Kunskap om tortyrskador

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår ett motionsyrkande om kunskap om tortyrskador. Utskottet ser det som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna får ett professionellt bemötande.

Motionen

I motion 2012/13:Sf391 yrkande 4 av Lotta Hedström m.fl. (MP) föreslås att åtgärder ska vidtas för att öka kunskapen hos handläggare vid myndigheter om tortyrskadeproblematik och tecken på latent eller öppet posttraumatiskt stressyndrom. I motionen anförs bl.a. att det är angeläget att ge fortbildning till flyktinghandläggare om tortyrskadornas komplexa symtombild och tortyrskadades behandlingsbehov.

Gällande ordning

I 4 § förvaltningslagen anges att varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Av 7 § följer bl.a. att varje ärende där någon

enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt. Vid handläggningen ska myndigheten beakta möjligheten att själv inhämta upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om så behövs.

I anslutning till dessa bestämmelser anges i förarbetena (prop. 1985/86:80 s. 19) att det sedan länge anses vara en närmast självklar eller underförstådd grundsats att myndigheterna är skyldiga att se till att deras ärenden blir tillräckligt utredda.

Nationellt besöksorgan

Sedan den 1 juli 2011 (se bet. 2010/11:KU17) har Riksdagens ombudsmän (JO) en enhet med uppgift att bevaka att människor som är frihetsberövade inte utsätts för grym, omänsklig eller annan förnedrande behandling eller bestraffning. Arbetet baseras på 2002 års fakultativa protokoll till FN:s konvention mot tortyr och annan omänsklig behandling (Opcat). Protokollet kräver att staterna har ett nationellt system, National Preventive Mechanism (NPM) – på svenska kallat Nationellt besöksorgan – för att övervaka frågan. NPM-enheten hos JO ska regelbundet inspektera platser i Sverige där människor hålls frihetsberövade, rapportera från besöken och delta i det internationella samarbetet inom området.

Handbok i migrationsärenden

Migrationsverket har tagit fram en handbok i migrationsärenden, som bl.a. tar upp frågor kring tortyr.

Tidigare behandling

Socialförsäkringsutskottet avstyrkte i betänkande 2012/13:SfU2 motionsyrkanden om Migrationsverkets utredningar om tortyr. Socialförsäkringsutskottet konstaterade att det i Migrationsverkets Handbok i migrationsärenden finns information om rättsregler, bevisregler samt övriga tortyrrelaterade frågor som förekomst och effekter. Utskottet anförde också att det anges i handboken att information ska lämnas om landstingens kris- och traumaenheter, om Röda Korset samt om möjligheten för den asylsökande att själv uppsöka sjukvården för att på egen bekostnad få ett intyg som stöder påståenden om tortyr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser det som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna, t.ex. asylsökande, får ett professionellt bemötande från myndighetsföreträdare. Frågorna om kompetens och bemötande är av central betydelse för att myndigheterna ska kunna fullgöra den viktiga uppgiften

att värna den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet. Utskottet är inte berett att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet. Därmed avstyrks motion 2012/13:Sf391 yrkande 4.

Kunskap om transsexuella

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår ett motionsyrkande om kunskap om transsexuella. Utskottet noterar att det pågår ett arbete med att ta fram ett kunskapsstöd för hälso- och sjukvården om transsexualism.

Motionen

I motion 2012/13:So561 yrkande 2 av Hillevi Larsson och Börje Vestlund (båda S) föreslås en skyldighet för offentliga institutioner som fattar beslut i ärenden om transsexualism eller transsexuella individer att hämta in expertkunskap. Motionärerna menar att det behövs en höjning av kunskapsnivån hos myndigheter och inom vården.

Gällande ordning

Fastställande av könstillhörighet

Enligt 1 § lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall ska en person efter egen ansökan få fastställt att han eller hon har en annan könstillhörighet än den som framgår av folkbokföringen, om han eller hon

- sedan en lång tid upplever att han eller hon tillhör det andra könet
- sedan en tid uppträder i enlighet med denna könsidentitet
- måste antas komma att leva i denna könsidentitet även i framtiden
- har fyllt arton år
- har steriliserats eller av någon annan orsak saknar fortplantningsförmåga.

Av 2 § följer att en person efter ansökan ska få fastställt att han eller hon har en annan könstillhörighet än den som framgår av folkbokföringen, om han eller hon har en medfödd avvikelse i könsutvecklingen och en ändring av könstillhörigheten är

- förenlig med utvecklingen av könsidentiteten
- mest förenlig med sökandens kroppsliga tillstånd.

Enligt 3 § får en ansökan om fastställelse enligt 1 eller 2 § bifallas endast om sökanden är folkbokförd i Sverige. Ansökan får inte bifallas om sökanden är registrerad partner.

I förarbetena (prop. 2011/12:142) skriver regeringen bl.a. att en person med transsexualism uppfattar sig tillhöra fel kön. Den etiologiska bakgrunden till transsexualism är inte känd men det tycks finnas ett allt solidare vetenskapligt stöd för en biologisk förklaringsmodell, kopplad till hormonpåverkan på hjärnans utveckling under graviditeten.

Regeringen beslutade den 14 februari 2013 om en lagrådsremiss där det föreslås att kravet på sterilisering och förbudet mot bibehållen fortplantningsförmåga inför ändring av könstillhörighet tas bort.

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen (2008:567), som gäller sedan den 1 januari 2009, har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Enligt 1 kap. 5 § diskrimineringslagen avses med könsöverskridande identitet eller uttryck att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön (p. 2). Med sexuell läggning avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning (p. 5).

Diskrimineringsförbuden gäller på tio i lagen angivna samhällsområden, bl.a. offentlig anställning. Av 2 kap. 17 § första stycket 1–2 följer att diskriminering är förbjuden även i andra fall än som avses i 5 eller 9–15 §§ när den som helt eller delvis omfattas av lagen (1994:260) om offentlig anställning bistår allmänheten med upplysningar, vägledning, råd eller annan sådan hjälp, eller på annat sätt i anställningen har kontakter med allmänheten.

Regeringen uttalade i propositionen (prop. 2007/08:95) att ett diskrimineringsförbud som särskilt tar sikte på hur anställda i offentlig verksamhet bemöter enskilda är en viktig markering av det allmännas avståndstagande från diskriminering samt att det också kunde antas ha stor praktisk betydelse och bidra till ökat förtroende för det allmänna och ökad samhörighet i samhället. Av förarbetena framgår att avsikten är att diskrimineringsförbudet ska ta sikte på formella eller informella kontakter mellan myndigheternas anställda och enskilda fysiska personer, t.ex. vid telefonsamtal eller besök vid en myndighet (s. 285), och att anställda i skilda typer av kommunal och landstingskommunal verksamhet och hos olika statliga myndigheter omfattas av diskrimineringsförbudet. Vidare framhölls att avsikten är att diskrimineringsförbudet ska gälla den anställdes uppträdande och språkbruk, men inte sådant som hur han eller hon tolkar och tillämpar en bestämmelse (s. 286).

Tillsynen över att lagen följs är Diskrimineringsombudsmannens ansvar och denne har rätt att i domstol föra talan för en enskild person som anser sig ha blivit diskriminerad.

Förstärkta insatser för personer med transsexualism

I proposition 2011/12:142 bedömer regeringen att insatser bör göras i syfte att öka jämlikheten och kvaliteten i utredningar, vård och behandling av både unga och vuxna personer med transsexualism. Det nationella kunskapsstödet på området bör enligt regeringen stärkas och informationen till patienter och vårdpersonal bör förbättras. Möjligheterna att öka den regionala samordningen, t.ex. genom gemensamma utrednings- och behandlings-team, bör övervägas, menar regeringen.

Regeringen anser också att det bör initieras ett myndighetsövergripande samarbete i syfte att underlätta den administrativa bördan för en person som ändrat könstillhörighet.

Kunskapsstöd

Regeringen gav den 6 juli 2012 (S2012/4530/FS [delvis]) Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd riktat till hälso- och sjukvårdspersonal med rekommendationer om innehållet i utredning, vård och behandling samt eftervård och uppföljning vid transsexualism och andra könsidentitetsstörningar. Med utgångspunkt i kunskapsstödet ska Socialstyrelsen ta fram information riktad till patienter och hälso- och sjukvårdspersonal. Socialstyrelsen ska därutöver initiera och samordna ett myndighetsövergripande samarbete i syfte att minska den administrativa bördan för en person i samband med ändring av könstillhörighet. Socialstyrelsen ska i relevanta delar samråda med berörda myndigheter och andra organisationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser det som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna får ett professionellt bemötande från myndighetsföreträdare. Frågorna om kompetens och bemötande är av central betydelse för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppgifter. Utskottet noterar att det pågår ett arbete med att ta fram ett kunskapsstöd för hälso- och sjukvården om transsexualism. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2012/13:So561 yrkande 2.

Revision av myndigheters vetenskaplighet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår en motion om revision av myndigheters vetenskaplighet. Utskottet noterar att flera myndigheter redan i dag har vetenskapliga råd och att regeringen i sin forsknings- och innovationspolitiska proposition tar upp vikten av att myndigheter som bedriver eller finansierar forskning har en effektiv och tillfredsställande kvalitetssäkring.

Motionen

I motion 2012/13:K298 föreslår Jan R Andersson och Finn Bengtsson (båda M) att regeringen överväger möjligheten för Riksrevisionen och Statskontoret att granska myndigheters vetenskaplighet. Det finns i dag enligt motionärerna ingen reviderande funktion som granskar, utvärderar eller utfärdar rekommendationer om myndigheternas tillämpning av vetenskapliga kriterier. Om inte de reviderande myndigheterna besitter kompetens för att sköta en sådan tillsyn anser motionärerna att dessa myndigheter får skaffa denna kompetens, eller så får man utveckla en ny myndighet för revisionen.

Gällande ordning

Enligt 13 kap. 7 § är Riksrevisionen en myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten. I 13 kap. 8 § anges att riksrevisorerna självständigt beslutar, med beaktande av bestämmelser som finns i lag, vad som ska granskas. De beslutar självständigt och var för sig hur granskningen ska bedrivas och om slutsatserna av sin granskning.

I 4 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. anges om granskningens inriktning att den främst ska ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men också får avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser (effektivitetsrevision). Effektivitetsrevisionen ska huvudsakligen inriktas på granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Som ett led i effektivitetsrevisionen får förslag lämnas om alternativa insatser för att nå de avsedda resultaten.

Enligt förordningen (2007:827) med instruktion för Statskontoret har myndigheten till uppgift att på regeringens uppdrag bistå med utvärderingar och uppföljningar av statlig och statligt finansierad verksamhet. Myndigheten ska

- analysera och granska den offentliga förvaltningens funktionssätt

- redovisa effekter av statliga åtgärder
- ge underlag för omprövning och effektivisering
- följa upp systemet för kommunalekonomisk utjämning
- lämna förslag på utvärderingar och studier
- efter överenskommelse bistå Regeringskansliet och statliga kommittéer med utredningsstöd.

Riksrevisionsutredningen

Riksrevisionsutredningen (2008/09:URF3 s.11) anförde i fråga om effektivitetsrevisionen att för att fullgöra sin uppgift inom ramen för kontrollmakten bör effektivitetsrevisionen i större utsträckning riktas mot breda granskningar i väsentliga samhällsfrågor. Effektivitetsrevisionens huvudinriktning ska, enligt utredningen, vara granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Med hushållning avses i vilken utsträckning åtgärder har vidtagits för att hålla nere kostnaderna i den granskade verksamheten, och med resursutnyttjande avses förhållandet mellan de resurser man har lagt ned och de resultat man har uppnått. Med måluppfyllelse avses förhållandet mellan de avsedda och de uppnådda resultaten.

Vetenskapliga råd

Vissa myndigheter har vetenskapliga råd. Detta gäller t.ex. Statens folkhälsoinstitut, Socialstyrelsen och Kriminalvården.

Regeringens forsknings- och innovationspolitiska proposition

I propositionen (2012/13:30 s. 169 f.) bedömer regeringen att statliga myndigheter som bedriver eller finansierar forskning bör ha ett system för att kvalitetssäkra forskningen. Huvuddelen av statliga medel till forskning och utveckling används för finansiering av forskning och utveckling vid universitet och högskolor. Övriga statliga investeringar i forskning och utveckling finansieras via anslag till myndigheter som i huvudsak har andra uppdrag än att finansiera eller bedriva forskning och utveckling och högre utbildning. Den forskning som bedrivs vid dessa myndigheter, eller på uppdrag av dessa, har stor spännvidd i fråga om ämnesinriktning och vetenskaplig kvalitet. Regeringen anser att det är av hög vikt att även forskningens vetenskapliga kvalitet bedöms. Det är i dag oklart hur bedömningarna av vetenskaplig kvalitet görs när det gäller forskning och utveckling vid olika myndigheter. Det är angeläget att samtliga myndigheter som bedriver eller finansierar forskning har en effektiv och tillfredsställande kvalitetssäkring, där det normalt ingår extern forskarmedverkan. En lämplig form för kvalitetssäkring kan vara att inrätta ett vetenskapligt råd, eller motsvarande, vid myndigheter som bedriver eller finansierar forskning. Som ett komplement bör man göra regelbundna externa utvärderingar av

kvaliteten, inklusive relevansen av myndigheternas forskning som ett stöd för myndighetens totala verksamhet. Vetenskapsrådet bör enligt regeringen hålla i ett nätverk för forskning och utveckling mellan myndigheter som ett forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte när det gäller kvalitetssäkringsmetoder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att flera myndigheter redan i dag har vetenskapliga råd och att regeringen i sin forsknings- och innovationspolitiska proposition bedömer att det är angeläget att samtliga myndigheter som bedriver eller finansierar forskning har en effektiv och tillfredsställande kvalitetssäkring. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2012/13:K298.

E-legitimation

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om e-legitimation. Utskottet anser att den fortsatta beredningen av förslag på området inte bör föregripas.

Motionerna

I motion 2011/12:K254 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD) begärs ett tillkännagivande om e-legitimation. Motionärerna menar att det är viktigt att Sverige så snabbt som möjligt får ett fungerande och rätts-säkert system för e-legitimationer.

I kommittémotion 2011/12:T429 yrkande 36 av Anders Ygeman m.fl. (S) föreslås att Sverige ska införa en standard för e-legitimation.

I motion 2011/12:K362 av Krister Hammarbergh och Jan R Andersson (båda M) begärs att det införs en gemensam standard för e-legitimation hos myndigheter och att en nationell e-legitimation införs som säkerställer att det är den behöriga utnyttjaren som använder e-legitimationen.

Monica Green (S) föreslår i motion 2012/13:K363 att det införs en enhetlig standard för e-legitimation.

Riksrevisionens granskning

I en rapport (RiR 2009:19) beslutad i november 2009 redovisar Riksrevisionen sin granskning av om systemet för e-legitimation är rättssäkert, tillgängligt, kostnadseffektivt och teknikneutralt samt om regeringen och ansvariga myndigheter har agerat i enlighet med riksdagens intentioner på området. Riksrevisionens bedömning är att systemet för e-legitimationer har haft en positiv effekt på utvecklingen av e-förvaltningen och att det till

stora delar uppfyller de krav på rättssäkerhet, tillgänglighet, kostnadseffektivitet och teknikneutralitet som riksdagen har uttalat. Riksrevisionen framhåller dock att det finns mindre brister i nämnda avseenden, bl.a. att den valda upphandlingsmodellen medfört inlåsnings effekter och att den tekniska utvecklingen därför inte stimulerats på ett sätt som hade varit möjligt. Vidare framhålls det att användningen av e-legitimationer kunde ha främjats genom en mer aktiv marknadsföring. I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 2 s. 32) anges att regeringen delar Riksrevisionens bedömning att flera av de påpekade bristerna kan avhjälpas genom att genomföra E-delegationens förslag.

E-delegationen m.m.

E-delegationen lämnade i oktober 2009 delbetänkandet Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning (SOU 2009:86). Delegationen föreslår bl.a. att en enhetlig svensk e-legitimation för hela den offentliga sektorn skapas som i förlängningen även ska kunna användas av den privata sektorn. Utredningen har remissbehandlats.

I sin förvaltningspolitiska proposition (prop. 2009/10:175 s. 70 f.) bedömer regeringen dels att statens långsiktiga försörjning av e-legitimationer bör bygga på lösningar som utvecklas av marknaden, dels att e-legitimationer bör uppfylla krav på hög säkerhet och tillgänglighet samt teknisk samverkansförmåga, dels att myndigheternas hantering av e-legitimationer bör samordnas och styras i större utsträckning än vad som hittills varit fallet. De exakta formerna för denna styrning får enligt regeringen bestämmas med utgångspunkt i utfallet av remissbehandlingen av E-delegationens förslag och med beaktande av utformningen av den statliga inköpsamordningen. I propositionen skriver regeringen att utvecklingen hittills visar att marknaden förmår tillhandahålla säkra, tillgängliga och fungerande lösningar som möter statens behov.

Utredningen om bildande av en e-legitimationsnämnd m.m.

Regeringen beslutade den 17 juni 2010 att tillkalla en särskild utredare för att förbereda och genomföra bildandet av en nämndmyndighet för samordning av statens och kommunernas hantering av metoder och tjänster för elektronisk identifiering och signering (e-legitimationer). Den 22 december 2010 lämnade utredningen sitt slutbetänkande (SOU 2010:104) till regeringen.

Utredningen konstaterar att dagens lösning för e-legitimationer fungerar relativt väl även om systemet uppvisar vissa brister. Enligt utredningen finns t.ex. ingen sammanhållen och enhetlig infrastruktur för identifiering, vilket försvårar och sannolikt hämmar utvecklingen av e-tjänster. Vidare anför utredningen att dagens system inte öppnar upp för möjliga nya aktörer att komma in på marknaden och därigenom bidra till en mångfald.

Den modell med en federation för Svensk e-legitimation som utredningen föreslår syftar till att skapa en sammanhållen och förenklad infrastruktur som bidrar till en fortsatt utveckling av e-legitimationer i Sverige på ett antal områden. Inom infrastrukturen ska alla e-legitimationer som uppfyller de uppställda kraven kunna användas av medborgare och anställda i organisationer för åtkomst till förvaltningens e-tjänster. I betänkandet beskrivs hur en sådan infrastruktur kan skapas och regleras. Syftet med infrastrukturen är inte att förhindra de identitetslösningar som finns i dag utan att skapa förutsättningar och regelverk för användningen av de nuvarande och kommande lösningarna för identifiering.

Utredningen föreslår även en ny lag enligt vilken E-legitimationsnämnden får inrätta ett valfrihetssystem för Svensk e-legitimation. E-legitimationsnämnden ska fastställa reglerna för infrastrukturen men det är olika aktörer på marknaden som ska ta fram och erbjuda identifieringstjänster och andra tjänster, t.ex. e-legitimationer. Mot bakgrund av att det kan antas att det inom ramen för Svensk e-legitimation kommer att erbjudas olika alternativ av e-legitimationer och att det är väsentligt att användarna får en valmöjlighet mellan olika alternativ, föreslår utredningen att det inrättas ett valfrihetssystem baserat på reglerna i lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Utredningen bedömer att inrättandet av valfrihetssystemet ska anses vara en tilldelning av avtal genom tjänstekoncession.

I betänkandet redovisas även ett förslag till regelverk för den föreslagna infrastrukturen. Regelverket avses styra parternas civilrättsliga mellanhavanden genom att föras in i de avtal som E-legitimationsnämnden ingår med dem som ansluts till infrastrukturen för Svensk e-legitimation. Regelverket specificerar villkoren för de olika tjänster som kommer att tillhandahållas.

Utredningen föreslår vidare att en förordning om infrastrukturen för Svensk e-legitimation skapas. Förordningen syftar till att etablera infrastrukturen för svensk e-legitimation inom den offentliga förvaltningen och att samordna och förenkla e-tjänsteleverantörernas användning av funktioner för elektronisk legitimering och elektronisk underskrift. Förordningen ska bl.a. definiera de centrala begrepp som används inom infrastrukturen. En infrastruktur för identifiering bör enligt utredningen ta sin utgångspunkt i ett tillitsramverk byggt på internationell standard och medge den flexibilitet som den föreslagna infrastrukturen för Svensk e-legitimation och internationell samverkan kräver.

Regeringen utfärdade i november 2010 förordningen (2010:1497) med instruktion för E-legitimationsnämnden samt beslutade i december 2010 om tvååriga förordnanden till sex ledamöter (inklusive ordföranden) i nämnden (Fi2010/5409). Både förordningen och förordnandena gäller fr.o.m. den 1 januari 2011.

Regeringen beslutade den 28 februari 2013 om en lagrådsremiss, Myn-digheters tillgång till tjänster för elektronisk identifiering. I lagrådsremissen lämnas förslag till en ny lag om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering. I remissen anförs bl.a. (s. 25) att E-legitima-

tionsnämnden sedan den bildades i januari 2011 arbetar med att utveckla en ny och samordnad infrastruktur för säker elektronisk identifiering. Syftet är att stödja den offentliga förvaltningen vid upphandlingen av e-identitetstjänster så att den kan göras på ett enkelt och effektivt sätt. För ändamålet kommer det att skapas ett samordnat system för säker elektronisk identifiering i form av en s.k. identitetsfederation som administreras av E-legitimationsnämnden. Vidare anges i lagrådsremissen att regeringen avser att i en förordning utse E-legitimationsnämnden att tillhandahålla ett sådant system för säker elektronisk identifiering åt den offentliga sektorn.

Tidigare behandling

Våren 2009 behandlade utskottet i betänkande 2009/10:KU29 (s. 15) en motion om en gemensam standard inom statlig förvaltning för e-legitimation. Motionen avstyrktes med hänvisning till pågående beredning.

Under våren 2011 behandlade utskottet motionsförslag om en gemensam standard för e-legitimationer hos myndigheter och om en nationell e-legitimation. Utskottet noterade att Utredningen om bildande av en e-legitimationsnämnds slutbetänkande var under remissbehandling. Utskottet ville inte föregripa beredningen av utredningens förslag och avstyrkte motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den fortsatta beredningen av förslagen från Utredningen om bildande av en e-legitimationsnämnd inte bör föregripas. Utskottet avstyrker därför motionerna 2011/12:K254, 2011/12:K362, 2011/12:T429 yrkande 36 och 2012/13:K363.

Skydd för arbetstagare som slår larm

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår ett motionsyrkande om skydd för arbetstagare som slår larm. Utskottet noterar att regeringen har beslutat att tillsätta en utredning om ett sådant skydd.

Motionen

I kommittémotion 2012/13:Ju373 yrkande 30 av Morgan Johansson m.fl. (S) föreslås en utredning om förstärkt skydd för s.k. whistle-blowers.

Tidigare behandling

I betänkande 2010/11:KU23 föreslog utskottet ett tillkännagivande om att regeringen borde genomföra en översyn av lagstiftningen för att stärka och skydda den enskildes möjlighet att påtala och slå larm vid oegentligheter. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag (rskr. 2010/11:179).

Utredning om stärkt skydd för arbetstagare som slår larm

Den 14 februari 2013 beslutade regeringen om kommittédirektiven Skydd för arbetstagare som slår larm (dir. 2013:16). Enligt direktiven ska en särskild utredare se över skyddet för arbetstagare som slår larm om olika former av missförhållanden, oegentligheter eller brott och föreslå åtgärder som syftar till att stärka skyddet och skapa ett tydligare regelverk. Utredaren ska bl.a.

- kartlägga rättsläget
- analysera i vilka avseenden skyddet för arbetstagare som slår larm om olika former av missförhållanden, oegentligheter eller brott behöver förstärkas och det behov av skydd som finns för andra skyddsvärda intressen, t.ex. skyddet för någon annans rykte och kommersiella intressen
- med beaktande av andra skyddsvärda intressen föreslå åtgärder som stärker skyddet
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 22 maj 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen beslutat att tillsätta en utredning om stärkt skydd för arbetstagare som slår larm. Mot bakgrund av detta avstyrker utskottet motion 2012/13:Ju373 yrkande 30.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner om myndighetsanställda, länsstyrelsernas ärendebehandling och avidentifierade myndighetshandlingar.

I betänkandet behandlas motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2010/11 gjordes detta i betänkande 2010/11:KU23, och

riksdagen avslag i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet avstyrker motionerna 2011/12:K256 yrkandena 1 och 2, 2011/12:K260, 2011/12:K277 och 2011/12:K367 med hänvisning till detta.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Statliga och kommunala servicekontor m.m., punkt 2 (S, MP, V)

av Peter Eriksson (MP), Björn von Sydow (S), Billy Gustafsson (S), Phia Andersson (S), Hans Hoff (S), Hans Ekström (S), Mia Sydow Mölleby (V) och Lena Sommestad (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2011/12:K347 av Peter Hultqvist och Roza Güclü Hedin (båda S), 2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 13, 2012/13:N265 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 3 och 2012/13:N272 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Medborgare och företag har enligt vår mening rätt att få del av offentlig service på ett likvärdigt sätt oavsett om man bor i tätort eller på landsbygden. I mindre tätorter har dock den offentliga servicen under 2000-talet blivit sämre, och myndigheter har fortsatt att lägga ned lokala kontor. Vi menar att det på sikt ska byggas upp servicekontor i varje kommun för att samordna statlig, kommunal och privat service. I dessa kan t.ex. Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans, Skatteverkets och delar av kommunernas service samlas i gemensamma utrymmen. Om resurserna används gemensamt finns det stora besparingsmöjligheter. Vidare kan servicekontoren kompletteras med servicepunkter i orter utanför centralorten. Enligt vår mening bör regeringen ge tydliga direktiv till de statliga myndigheterna att samarbeta över myndighetsgränserna och med kommunerna.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Tolkning vid myndighetskontakter, punkt 8 (SD)

av Jonas Åkerlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:K206 av Kent Ekeröth (SD),

2012/13:K296 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD) och

2012/13:So390 av Carina Herrstedt (SD).

Ställningstagande

I Sverige finns i dag ett stort antal invånare som har sitt ursprung i andra länder. Det finns många som bott i Sverige under en längre tid som inte har lärt sig att tala bra svenska. Tolkförmedlingsutredningen uppskattade med stöd av en enkät att omsättningen 2002 på marknaden för tolkning uppgick till ca 400 miljoner kronor (SOU 2004:15 s. 15). I detta belopp var inte Domstolsverkets kostnader för tolkar inräknat. Utredningen konstaterade att finansieringen nästan uteslutande skedde med offentliga medel.

Det är enligt min mening inte rimligt att offentliga medel ska bekosta tolkhjälp för personer som har bott länge i Sverige och som dessutom kan vara svenska medborgare eller personer som har växt upp i Sverige.

Regeringen bör enligt min mening överväga en begränsning av hur en person som är bosatt i Sverige under en längre tid ska omfattas av bestämmelserna om tolkning vid myndighetskontakter. En sådan begränsning kan t.ex. vara en bortre tidsgräns räknad från tidpunkten när en person blev bosatt i Sverige eller när en person fick svenskt medborgarskap. Vidare bör regeringen se över möjligheterna att undanta vardagliga kontakter med myndigheterna från bestämmelserna om tolkning. Kommunikation och information på svenska eller engelska bör normalt vara en tillräcklig service-nivå hos svenska myndigheter i den vardagliga kontakten med medborgarna. Det bör dock enligt min mening alltid finnas en möjlighet till tolkning för personer som är hörsel- eller talskadade och för personer som talar något av Sveriges officiella minoritetsspråk. Vidare bör en möjlighet till tolkning finnas när det är helt nödvändigt för verksamheten, t.ex. vid Migrationsverket, i brottmål och vid akuta sjukhusbesök.

Jag anser också att regeringen bör se över möjligheterna att främja användningen av modern teknik för fjärrtolkning. I t.ex. Danmark används fjärrtolkning inom sjukvården med gott resultat. Där har man bedömt att den hittillsvarande organisationen för tolkning är tids- och kostnadskrävande.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:K306 av Maria Lundqvist-Brömster (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personer som har ett läshandikapp måste garanteras god tillgänglighet och mesta möjliga integritetsskydd i bl.a. kultur- och utbildningssektorn.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:K251 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att effektivisera den statliga byråkratin och minska antalet statliga myndigheter.

2011/12:K253 av Johan Hultberg m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett korrekt språkbruk.

2011/12:K254 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en väl fungerande e-legitimation.

2011/12:K256 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att länsstyrelsernas ärendehantering och bedömning är likvärdig över hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra kunskapen om förvaltningslagen för tjänstemän som utför myndighetsutövning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka kunskapen hos myndigheter om hur det är att driva företag.

2011/12:K260 av Jan R Andersson och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avidentifierade myndighetshandlingar.

2011/12:K263 av Ulf Holm m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om villkoren för generaldirektörer.

2011/12:K267 av Jenny Petersson och Michael Svensson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minska antalet myndigheter.

2011/12:K271 av Christer Akej (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa regler för garantitider för myndighetsutövning i kommuner.

2011/12:K277 av Adnan Dibrani (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samhällets myndigheter återkommande bör arbeta med värdegrundsfrågor som rör bemötandet av medborgarna.

2011/12:K284 av Oskar Öholm och Ulrika Karlsson i Uppsala (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strategier för myndigheternas opinionsbildning och informationsarbete.

2011/12:K296 av Carl-Oskar Bohlin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över myndigheters finansiering av opinionsbildande verksamhet för frivilligorganisationer.

2011/12:K347 av Peter Hultqvist och Roza Güclü Hedin (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att verka för en enhetlig statlig service i hela landet.

2011/12:K351 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett tak för väntetid när det gäller handläggning av företags ärenden.

2011/12:K357 av Hannah Bergstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lättläst information som en viktig förutsättning för alla människors möjlighet till demokrati och inflytande.

2011/12:K362 av Krister Hammarbergh och Jan R Andersson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en gemensam standard för e-legitimation hos myndigheter bör införas och att en nationell e-legitimation bör införas som säkerställer att det är den behöriga nyttjaren som använder legitimationen.

2011/12:K367 av Jasenko Omanovic och Matilda Ernkrans (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta nyanställda på statliga myndigheter genomgå introduktionsprogram.

2011/12:K377 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de statliga myndigheternas behov av ökade kunskaper om barnperspektiv i deras myndighetsutövning.

2011/12:K395 av Per Lodenius (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till lättläst information.

2011/12:T429 av Anders Ygeman m.fl. (S):

36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om e-legitimation.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:K206 av Kent Ekeroth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta fram ny lagstiftning där rätt till språktolk eller översättning bör upphävas vid viss vardaglig kontakt med myndigheter.

2012/13:K235 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tidsbegränsat förordnande för myndigheter.

2012/13:K294 av Oskar Öholm (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effektivisering av statliga myndigheter.

2012/13:K296 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en begränsning av hur fri tolkhjälp kan utnyttjas.

2012/13:K298 av Jan R Andersson och Finn Bengtsson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att institutionalisera revision av myndigheters vetenskaplighet.

2012/13:K301 av Jenny Petersson och Michael Svensson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att minska antalet myndigheter i Sverige.

2012/13:K306 av Pia Hallström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om information från myndigheter på lättläst svenska.

2012/13:K307 av Jessika Vilhelmsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett tak för väntetid när det gäller handläggning av företagsärenden.

2012/13:K313 av Margareta Cederfelt och Lars-Arne Staxäng (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitetssäkring av statliga myndigheter.

2012/13:K330 av Solveig Zander (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bemötande och kommunikation vid myndighetsutövning.

2012/13:K338 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att minska antalet myndigheter och införa effektiviseringsåtgärder med fokus på ökad företagskompetens inom desamma.

2012/13:K342 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över länsstyrelsernas roll.

2012/13:K346 av Abdirizak Waberi (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om minskad byråkrati.

2012/13:K347 av Jenny Petersson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att avskaffa ämbetet som landshövding i Sveriges län.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över länsstyrelsens uppgifter.

2012/13:K358 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa expresshantering av tillståndsprocesser.

2012/13:K359 av Lars Johansson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att en parlamentarisk utredning får i uppgift att utreda hur den offentliga sektorn ska vara organiserad.

2012/13:K361 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten till tidsbegränsade förordnanden.

2012/13:K363 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en enhetlig standard för e-legitimation.

2012/13:K374 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de statliga myndigheternas behov av ökade kunskaper kring barnperspektivet i myndighetsutövningen.

2012/13:K393 av Billy Gustafsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör prioritera så att handläggningen av överklaganden sker skyndsamt utan egentliga liggtider.

2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att berörda myndigheter ska ges i uppdrag att ta fram koncept för servicekontor i varje kommun och i större orters förorter.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting ta fram aktionsplaner för hur samhällets närvaro kan öka i delar av samhället där samhällets närvaro bedöms vara låg eller bristande.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga statliga myndigheter ska ges i uppdrag att inom sina respektive ansvarsområden samverka med ideella föreningar och om att det av myndigheternas anslag ska avsättas medel som de ideella föreningarna kan använda.

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S):

30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett förstärkt skydd för s.k. whistle blowers.

2012/13:Sf391 av Lotta Hedström m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka kunskapen på handläggarnivå i statliga verk och offentlig förvaltning om tortyrskadeproblematik och tecken på latent eller öppen PTSD.

2012/13:So390 av Carina Herrstedt (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera landsting, regioner och kommuner att använda välfärdsteknik som videotolkning.

2012/13:So561 av Hillevi Larsson och Börje Vestlund (båda S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att offentliga institutioner som fattar beslut i ärenden om transsexualism eller transsexuella individer ska vara skyldiga att inhämta kunskap på området från expertis innan de fattar beslut.

2012/13:Kr254 av Hannah Bergstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lättläst information är en viktig förutsättning för alla människors möjlighet till demokrati och inflytande.

2012/13:N265 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten måste kunna garantera en grundläggande service i hela landet.

2012/13:N272 av Kent Persson m.fl. (V):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lokala servicekontor.

2012/13:A393 av Åsa Romson m.fl. (MP):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvidga rätten för enskilda att använda modersmål vid myndighetskontakter.